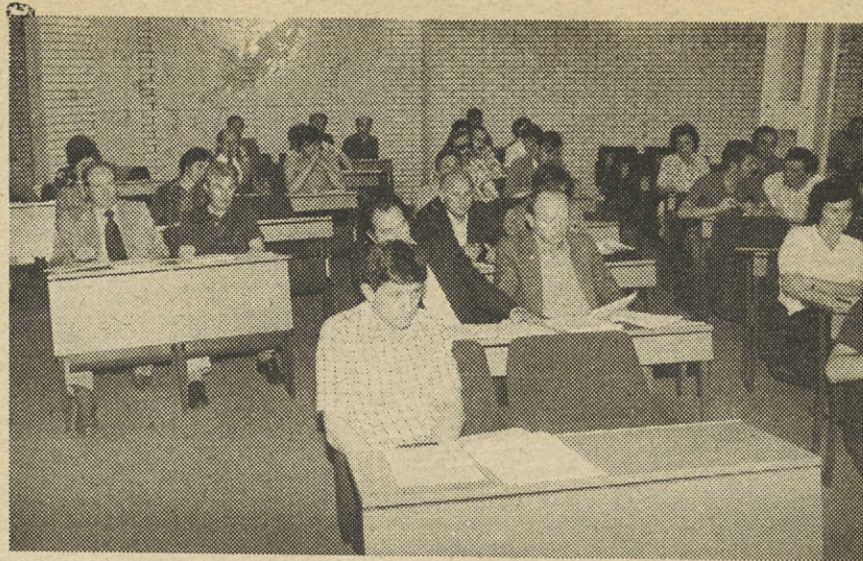

S posveta izvršilnih odborov delavskega sveta SOZD Iskra.

Razveseljivo je dejstvo, da je „zgu-barjev“ vse manj in bi lahko rekli, da je delež TOZD z izgubo zanemarljiv. Vendar je ob tem zanimiv podatek, oziroma karakteristika, da so zgube v bistvu signal, da s proizvodnim programom nekaj ni v redu in da investicijska dejavnost teče prepočasi.

Za večjo rast izvoza, oz. bolje rečeno za boljše uravnoteženje izvoznouvozne bilance nekateri predlagajo povečanje izvozne stimulacije, saj je znano, da gre nad 75 % našega izvoza na najrazvitejše področje, kjer se srečujemo z zelo nizkimi cenami. Drugi razpravljalci pa so menili, da je tu zelo

hvaležno področje za naše razvojnike, tehnologe in druge strokovnjake, ki naj v proizvodnji zagotovijo krajši inovacijski čas, hitrejšo inovacijsko dejavnost, boljše tehnologijo in organizacijo dela.

V razpravi je eden od delegatov spomnil zborovalce na znano misel, da bo treba že v doglednem času misliti na to, da bomo tehnološko manj zahtevne dele proizvodnje morali prusmeriti tudi v druge jugoslovanske republike, kjer je še rezerva delovne sile. Tako bi koristno investirali tudi naš delež na nerazvita področja.

FY

PRED 6. ZASEDANJEM DS SOZD ISKRA

Prva tretjina leta: DOBRO GOSPODARIMO

„Lahko rečemo, da smo lani in letos v prvih štirih mesecih dobro gospodarili. Dinamika proizvodnje raste, dosegli smo relativno dober finančni rezultat in tudi izvoz ustrezno raste,“ je rekel član poslovnega kolegija SOZD za ekonomiko Edvard Delopst na skupni seji izvršilnih odborov Delavskega sveta SOZD Iskra v ponedeljek, 28. maja letos.

Skupna seja izvršilnih odborov delavskega sveta SOZD Iskra je imela namen pripraviti material za junijsko sejo Delavskega sveta. Obravnavali so poročilo o poslovanju v Iskri leta 1978 in v prvem tromesečju letos ter programe sej Delavskega sveta in odborov SOZD v letošnjem letu.

O poslovanju lansko leto in v letošnjih prvih štirih mesecih je poročal odbor Edvard Delopst. Povedal je, da sledimo srednjeročnemu planu. Trendi rasti so ohranjeni. Tako bo Iskra ena redkih delovnih organizacij v naši republiki, ki bo, kakor lahko sklepamo, v celoti izvršila svoje srednjeročne naloge v letih 1976–1980.

Tako namreč kaže trend izvoza, visoka proizvodna rast, dobri finančni rezultati in pozitivna – izboljšana delitev med skladi in bruto osebnimi dohodki. Taka ugotovitev velja tako za lansko leto, kakor tudi za letošnje prve štiri mesece. Vsi ti pokazatelji nam obetajo, da bomo v drugo srednjeročno obdobje 1981–85 uspešno startali.

Na odboru so se dotaknili tudi štirih „črnih točk“ in sicer zaposlovanja in storilnosti, delitve dohodka, obratnih sredstev ter investicij.

Tako so ugotovili, da še vedno zaposlujejo ekstenzivno, kar je gotovo v škodo akumulaciji, saj je „delovna sila“ najdražja naložba. Dotaknili so se tudi vprašanja, ali naj ne bi še več funkcij združevali in ne večali režije v TOZD. Dogaja se namreč, da strokovnjaki v nekaterih tovarnah niso dovolj zaposleni, ali pa jih zaradi visokih stroškov sploh nimamo. V takih primerih bi morali namreč veliko bolj dosledno slediti zakonu o združenem delu, ki narekuje združevanje dela. To prihaja v poštev zlasti v Iskri, kjer je to možno narediti na ravni delovne organizacije.

Ob delitvi dohodka še vedno pre-

več odštejemo za obresti neugodno najetih posojil, kar ima za posledico zmanjšanja dohodkov. Poleg tega je še vse preveč vezanega denarja v zalogah repromateriala in precej opreme in materiala nam vse predolgo stoji na carini.

Iskra je v torek, 22. maja obiskala sovjetska delegacija, ki jo je vodil tovariš Čeburakov, prvi pomočnik ministra za strojogradnjo Sovjetske zveze. Delegacija se je udeležila 11. zasedanja delovne skupine za strojogradnjo, ki je bilo od 20. do 25. maja v Skopju. S predstavniki Iskra Commerce in DO Avtomatika so se sovjetski gostje v Ljubljani pogovarjali o medsebojnem sodelovanju, zlasti v zvezi s problematiko krmljenja obdelovalnih strojev. Poleg tega so si skupaj ogledali tovarne Tela, ATC in Računalnike.

POSVETOVANJE O OBVLADOVANJU KAKOVOSTI PRI PROIZVODNJI KOMPLICIRANIH ELEKTRIČNIH SISTEMOV

Najceneje je izdelovati kakovostne izdelke

V četrtek, 24. maja je bilo v Ljubljani posvetovanje o kakovosti za vse Iskrine strokovnjake, ki se ukvarjajo s kvaliteto. Pobudnik in pokrovitelj posvetovanja je bila Iskra Industrija za avtomatiko. Udeležba je bila zelo številna, saj smo srečali strokovne sodelavce iz TOZD, delovnih organizacij in SOZD Iskra. Posvetovanje bi lahko strnili v eno samo jedrnatno misel: najceneje in najuspešneje je izdelovati kakovostne izdelke.

Posvetovanje je začel Lotar Kozina, vodja področja za kakovost v SOZD Iskra. Zaželel je vsem čimveč uspeha na tem, za vso Iskro zelo pomembnem in aktualnem področju. Besedo je nato povzel vodja službe za inovacijsko in raziskovalno dejavnost, član KPO Miloš Kobe, ki je poudaril, da je treba imeti pred očmi kvaliteto načrtovanih izdelkov, sklopov in sistemov že pri projektiranju.

Nato je pozdravil zbrane tudi član poslovnega kolegija Industrije avtomatike Drago Podlogar. Predstavil je domačo delovno organizacijo in naka-

zal problematiko kakovosti v njihovem proizvodnem programu. Kako važna je kvaliteta pri njih je ilustriral s primeri, kot naprimer avtomatizacija železnice. Tu ne sme priti do defek-

tov, če pa že pride, morajo biti pravilno urejeni rezervni sistemi, ki avtomatiko v primeru okvare avtomatično nadomestijo. Tu gre lahko za stotine življenj in za ogromno materialno odgovornost.

PREVERI, ČIM PREJ JE MOGOČE!

Glavno predavanje je imel svetovno znani švicarski strokovnjak Van der Touw. Sistematično je nanizal bistvene sestavine preverjanja kakovosti. „Preverjanje kvalitete je sestavni del proizvodnje in to bistveni“, je poudaril. Druga zanimiva misel je bilo njegovo lastno pravilo: vsako fazo proizvodnje, vsak izdelek je treba kakovostno preveriti čimprej je mogoče.

Ko je govoril o osrednji temi:

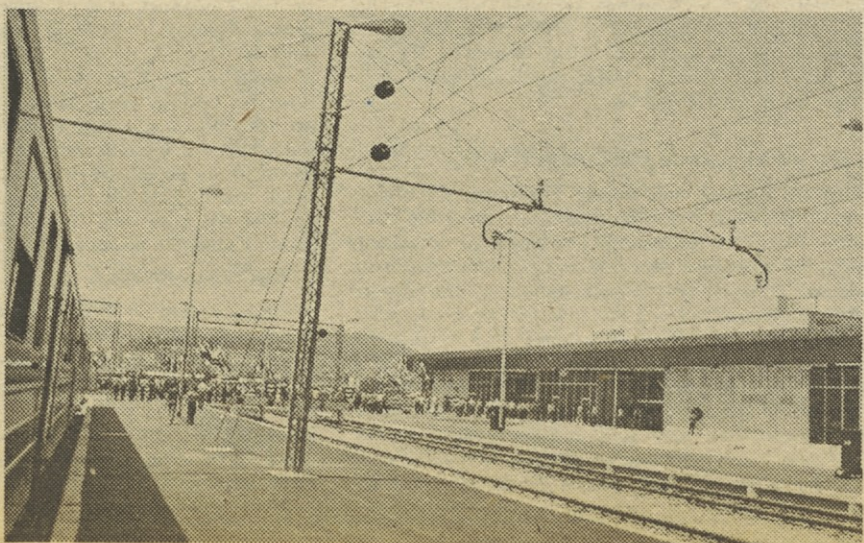

Van der Town.

kakovosti kompliciranih električnih sistemov je navedel več ilustrativnih števil. Najbrž je najzanimivejša ta, da so 75 % okvar v sistemih krivi uporabljeni elementi. Zato je treba sistem vedno čim bolj poenostaviti, poenotiti in uporabiti čim manj elementov.

V nadaljnjih izjavah je Van der Touw nanizal vrsto teoretičnih rešitev, ki so jih po svetu že preverili v

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za lepšo slovenščino

Nedavno portoroško posvetovanje o slovenščini v javni rabi, ki sta ga skupaj priredili Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije in Slavistično društvo, je znova potrdilo prizadevanja in skrb naše družbe za naš jezik.

Ze pismo Socialistične zveze o slovenščini iz leta 1965 je opozorilo, da je potrebna skrb vseh za čim lepše, jasnejše in natančnejše izražanje in pisanje v jeziku, ki ni samo jezik književnosti, temveč pomembno orodje naše samoupravljalke socialistične družbe.

Če namreč jezik pojmujejo kot živ organizem, ki se mora nenehno prilagajati našemu celotnemu družbenopolitičnemu razvoju in rasti z njim, potem je jasno, da ga moramo razvijati in bogatiti preudarno, znanstveno in smotno, ker bomo le tako ohranili njegovo bit in s tem tudi naš lastni obstoj. Kajti jezik je tudi izraz in kategorija politike, sociologije, je tista dobrina in hkrati dediščina, ki je nikakor ne smemo pačiti, kvariti in siromašiti. Natanko to pa se dogaja z našim jezikom prav v času našega naglega in burnega razvoja, ko včasih v naglici krotovimo kilometrske stavke, grmadimo samostalnike, pri tem pa pozabljamo, da je bistvo slovenščine v glagolu. Slehera ohlapnost, dolgovestnost in nepotrebno kopičenje besedi pa nasprotno zamegljuje smisel in jasnost povedanega ali zapisanega. To pa ni dobro, ker fraziranje in nepotrebno baročno okrasje zamegljuje smisel in samo zakriva morebitno govornikovo ali piševo nepoznavanje problema ali stvari, utrujata poslušalca ali bralca in mu po nepotrebnem kradeta čas.

Tako bodo potrebni napor pri prav vseh nas, da bomo kot govorniki, razpravljalci, pisci ali sogovorniki nenehno skrbeli, da se bomo jasno in natančno izražali, da ne bomo po nepotrebnem in preveč uporabljali tujk, zlasti tam, kjer imamo namesto njih lepe, domače besede in da bomo tudi z jezikom izražali našo samoupravljalno socialistično zavest, katere pomemben del je tudi naš jezik. Pri tem pa naj bi tudi kdaj pa kdaj pogledali v slovenski pravopis, prebirali naše klasične in sodobne pisatelje pa tudi dobre prevode, saj je naš jezik končno od Prešernovih časov do danes storil si-lovit korak naprej v svojem razvoju in dokazal, da je moč v njem izražati tudi pojme, stvari in najbolj zapletena dejstva našega sodobnega, vesoljsko-jedrskega časa.

Seveda velja to prav za vse in samo pozdraviti je treba pobudo Socialistične zveze, ki je v svoj program in delovanje vključila tudi stalno in nenehno skrb za naš jezik, to našo najlepšo, bogato in še kako pomembno dobrino.

D. Ž.

V Kopru so 25. maja slavnostno odprli potniško novoželezniško in avtobusno postajo, kar je nedvomno velika pridobitev. Slavnostni govornik je bil Andrej Grahar (zgoraj) sekretar IS SRS za delo. Pri opremlitvi nove proge in terminala je imela svoj pomemben delež tudi Iskra – TOZD Inženiringi.

S posvetovanja o kakovosti.

Najceneje je izdelovati kakovostne izdelke

(Nadaljevanje s 1. strani)
praksi. Posebnih revolucionarnih rešitev zborovalcem ni odkril, pač pa je nakazal več zanimivih statističnih prijemov. Podatke, ki jih službe kvalitete pri nas in po svetu zbirajo, je možno preanalizirati na skoraj neskončno število načinov. Zato je treba znati poiskati tiste rezultate, ki so nam potrebni, koristni in predvsem kažejo realno sliko naše proizvodnje.

Realizem je tu še kako na mestu, saj ni mogoče napredovati, izpopolnjevati in ukrepati, če ne vemo, (ali nočemo vedeti) kje smo. Visoka kvaliteta pa ni zgolj kakovost izdelka. Američani pozitivne rezultate atestov in kvalitete pokazatelje uporabljajo tudi za reklamo. Sicer pa ni nič novega, da se dobro blago samo hvali.

KAKOVOSTNI IZDELKI SO NAJCENEJŠI

Sledila je razprava, ki je zavzela večino posvetovanja. Strokovnjaki iz več Iskrinih TOZD in delovnih organizacij so povedali precej o sistemih preverjanja in uravnavanja kvalitete v tovarnah. Zanimivo je bilo zlasti ob razpravljanju podpolkovnika Petra Kneževića, ki je prikazal strogo „filtracijo“ vseh polizdelkov, izdelkov in

sistemov, ki jih uporablja naša armada.

V razpravi so sodelovali še Lotar Kozina, Drago Ognjanović, Franc Pogačnik, Zoltan Zemljčič in drugi s krajšimi prispevki in zlasti vprašanji strokovnjakov.

Ugotovitve so bile zelo zanimive. Iskra je na svetovni kakovostni ravni in se spopada z istimi problemi, kot zahodna Evropa. Prav tako kot ves razviti svet pozna rešitve: odprava človeškega faktorja, sistematično uporabo instrumentarija in priprav, metode dela in ključne točke, kjer se mora kakovost vgrajevati in ugotavljati. Vendar se tudi pri nas čuti, da smo Evropejci manj prizadevni, kot proizvajalci na daljnem vzhodu, ki so na področju kvalitete dosegli zavidljive uspehe. Zato so tudi s cenami daleč konkurenčni na svetovnem trgu.

Med odmori sem govoril z udeleženci posveta. Prevladovalo je mnenje, da Amerike ne bodo odkrili, pač pa je tak posvet velika spodbuda vsem, ki se ukvarjajo s kvaliteto, da znova vsem odgovornim „vsilijo“ in pokličejo v spomin nujnost kakovosti že pri investicijskem elaboratu, pri nabavi materiala, v razvoju, tehnologiji in v proizvodnji.

Zaključki posvetovanja

Podani prispevki so pokazali da:

- poznamo v Iskri vrsto strokovnih rešitev iz podane problematike
- so med posameznimi DO in TOZD v DO velike razlike predvsem v organiziranosti in rešitvah za zagotavljanje kakovosti
- konkretne realizacije dokaj zaostajajo za znanimi rešitvami.

To terja pospešeno delo, predvsem na realizaciji več ali manj znanih rešitev.

V fazi RAZVOJA je nujno:

- izdelati „Priročnik o kvaliteti“, za vsak dotični sistem, ki vsebuje vse zahteve in korake, ki jih je treba izvesti s stališča kvalitete v fazi razvoja (določevanje nivojev, zanesljivosti, preskusi, obdelave planiranja)

— vgraditi filozofijo preskušanja v razvojno delo

- dosledno atestirati dele sistema (model) po zahtevah standardov in predpisov
- vpeljati pred proizvodnjo sistema s sikulacijo okvar
- izdelati sistem za prenos znanja v ostale faze inovacijskega procesa.

V PROIZVODNI fazi sistemov zagotoviti

- enotni organizacijski pristop kvaliteti (integralni sistem)
- Poudarki
- avtomatizacija nadzora kvalitete med procesom (kadri, oprema)
- izdelan sistem informacij in korektivnih ukrepov
- avtomatizacija kontrole kvalitete na vhodu (za elektronske komponente)

V fazi VZDRŽEVANJA sistema se bo boljša kvaliteta dosegla z

- modulnim sistemom zamenjave

(naprave, podsestav) ali z vgrajevanjem hladnih redundanc

- ustrezna usposobljenost kadra za vzdrževanje
- ustrezna opremljenost za preizkus na terenu.

Posebej udeleženci menijo, da je treba pospešiti oziroma poudariti:

1. Raziskave zanesljivosti elementov in naprav
2. Izboljšati, v smislu povezav s podatki iz uporabe, povezano s strokovnimi službami velikih kupcev.

3. Nujno povečati delež avtomatiziranih kontrolnih postopkov na vhodu, v procesu in pri dinamičnem funkcionalnem prevzemu.
4. Nujno posvetiti pozornosti kadrovski strukturi v kontroli kakovosti in podvzeti ukrepe za izobraževanje ob delu in prodobivanje novih.

5. Investicijske elaborate dopolniti z ustrezno preskusno kontrolno opremo.
6. Kontrola kvalitete je samo strokovni nosilec in iniciator poslov, izvajajo pa naloge vsi udeleženci inovacijskega procesa.

Na predlog udeležencev in z ozirom na aktualnost problematike bo prihodnje posvetovanje o kakovosti in zanesljivosti elektronskih komponent.

Posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije

V Sarajevu je bilo od 13. do 19. maja 14. strokovno posvetovanje elektroenergetikov Jugoslavije, združenih v DUKO—CIGRE (mednarodna konferenca za električna visokonapetostna omrežja s sedežem v Parizu).

Ta mednarodna strokovna organizacija, osnovana med vojno, ima v vseh državah—članicah svoje nacionalne komiteje. V jugoslovanski komite, ki ima sedež v Zagrebu so vključene organizacije iz elektrogospodarstva, znanstveno-raziskovalne institucije in elektroindustrije, med njimi tudi Iskra—Avtomatika. Organizacijo vodi izvršni odbor, ki ga izvoli skupščina CIGRE, strokovno delo pa se odvija v posebnih študijskih komitejih, ki jih sestavljajo vodilni strokovnjaki z določenega področja. Pri nas so to na primer rotacijski stroji, zaščita in avtomatika, planiranje omrežij itd.

Organizacija JUKO—CIGRE prireja vsake dve leti strokovno posvetovanje, vedno v drugi republiki. Tokratno sarajevsko posvetovanje, katerega se je udeležilo približno 1300 udeležencev iz vse Jugoslavije, je potekalo pet dni.

Iskra—Avtomatika je bila zastopana s šestimi referati s področja zaščite in avtomatike:

- Zakonjšek, Kukovič: Diferencialna zaščita vodov
- Končnik, Bajuk: Aplikacija modularnega elektronskega napetostnega regulatorja za energetske transformatorje
- Lah, Gornik (Litostroj): Optimizacija parametrov turbinskega regulatorja
- Brnčič, Lisjak (Soške elektrarne), Karba (Fakulteta za Elektrotehniko): Regulacija višine vode v bazenih hidroelektrarn
- Škorjak: Avtomatizacije in daljinsko upravljanje Savskih elektrarn
- Podlipnik, Kurnik, dr. Ogorelec (Fakulteta za elektrotehniko), Kosec (Dravske elektrarne Maribor): Visokofrekvenčne motnje v visokonapetostnih postrojih
- Pavlovčič, dr. Ogorelec, dr. Orel, dr. Žunko (Fakulteta za elektrotehniko): Prenapetosti pri stikalnih manevrih.

Za to področje je bilo na zasedanju izredno zanimanje. Dvorana, ki sprejme prek 150 ljudi, je bila vedno polna. Razprave so bile živahne, konstruktivne in na visoki strokovni ravni. Tako se je Iskra znova uveljavila, oz. potrdila na strokovnem področju in prikazala nove rešitve in prijeme v elektroenergetiki.

Študijski komite za zaščito in avtomatiko ima svoj sekretariat že devet let v Avtomatiki. Predsednik komiteja je bil od 1970. leta prof. dr. Ogorelec, sekretar pa Albin Kurnik. Po novem statutu JUKO—CIGRE, ki je usklajen z ZZZ, traja mandat za predsednike in sekretarje štiri leta. Tako je novizvoljeni predsednik študijskega komiteja za zaščito in avtomatiko Albin Kurnik, dipl. ing. iz Razvojnega inštituta — Avtomatike.

V Jugoslaviji imajo zasedanja JUKO—CIGRE velik pomen. Strokovni zaključki teh posvetovanj so vodilo za nadaljnji razvoj elektrogospodarstva v vsej državi. Tu sprejemajo koncepte za izgradnjo objektov, sistemskih rešitev za vodenje omrežij, nakažejo se osnovne zahteve in lastnosti, ki jih morajo imeti razne energetske naprave, stroji, aparature, računalniki, instrumenti itd.

Zasedanja CIGRE so namenjena za izmenjavo izkušenj v programu, dolgoročnih planiranj izgradnje elektrogospodarstva, zasledovanju najnovejših dosežkov tehnike v svetu, iskanju novih rešitev in dajanju smernic za nadaljnji razvoj.

Aktivno sodelovanje v delu CIGRE pomeni za vsakega strokovnjaka veliko afirmacijo v strokovnih krogih, za delo organizacije pa tekoče zasledovanje razvoja elektrogospodarstva, njegovih potreb, zahtev, tehničnih lastnosti, bodočih izdelkov, standardov in priporočil. Ta vir informacij je za Iskro izredno pomemben in prav bi bilo, da bi na slednjem posvetovanju, ki bo maja 1981 v Beogradu bila Iskra še bolj zastopana s strokovnimi informacijami, ne samo iz zaščite in avtomatizacije, temveč tudi z drugih področij dejavnosti Iskre, ki dobavlja opremo za naše elektrogospodarstvo (telekomunikacije, VF in UKV sistemi, merilna in regulacijska tehnika itd.) Albin Kurnik, dipl. ing.

OBVESTILO

Odbor za pripravo proslave dneva Iskre prosi vse temeljne organizacije in delovne skupnosti SOZD ISKRA, da nakažejo denar (glede na število prijavljenih udeležencev) za darilne pakete na žiro račun:

50102—726/3—92126;

Iskra—Industrija za avtomatiko Ljubljana, Savska c. 3

Prejšnji teden so v Kranju podpisali pogodbo med DO za PTT promet Zenica in Iskro za dobavo dveh avtomatskih vozelnih central sistema M 10 CN za Zavidoviče in Kakanj, s kapaciteto za Zavidoviče za 4000 oz. 6000 naročnikov in 2000 oz. 3000 naročnikov za Kakanj.

Centrale so najsodobnejše izvedbe in bodo omogočile reševanje problemov v naraščajočem ptt prometu v teh važnih gospodarskih regijah. Vrednost dogovorjenih del po pogodbi je okrog 60 milijonov din, centrali bosta dani v promet čez dve leti. Vsa dela, kompletni inženiring bo izvedla Iskra. Podjetja za PTT promet Kragujevac, Subotica, Kranj in Zenica so med seboj pobratene, zato ni čudno, da se vsa po vrsti odločajo in zaupajo tako pomembne posle Iskri.

Urejanje medsebojnih razmerij delavcev v združenem delu

Urejanje medsebojnih razmerij v združenem delu sodi po ustavi in zakonu o združenem delu med neodtujljive pravice, o katerih odločajo delavci v temeljnih organizacijah.

Po ustavi in zakonu urejajo medsebojna razmerja pri delu delavci v temeljnih organizacijah. To načelo pa marsikdo ni dosledno izpeljano.

V nekaterih delovnih organizacijah, ki imajo v svoji sestavi več temeljnih organizacij, je področje medsebojnih delovnih razmerij delavcev v združenem delu urejeno v celoti na ravni delovne organizacije, čeprav po zakonu o združenem delu urejajo delavci medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri delu s samoupravnim splošnim aktom v temeljni organizaciji, na ravni delovne organizacije pa določajo le skupne osnove in merila. Taka praksa onemogoča, da bi prišle v temeljnih organizacijah združenega dela do polnega izraza vse njihove specifičnosti.

Po zakonu o združenem delu odločajo o vseh neodtujljivih pravicah delavci v temeljnih organizacijah z osebnim izjavljanjem. Najpomembnejša oblika osebnega izvajanja je referendum. Zakon izrecno določa tiste samoupravne splošne akte in tista pomembnejša vprašanja, o katerih delavci obvezno odločajo z referendumom. Med taka vprašanja spada po 463. členu zakona tudi odločanje o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in za skupno porabo delavcev. V to skupino se skladno z zakonom uvrščajo tudi samoupravni splošni akti o dodeljevanju stanovanj in stanovanjskih posojil. Vendar se v praksi še vedno srečujemo s samoupravnimi splošnimi akti o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, ki jih niso sprejeli delavci v temeljni organizaciji z referendumom. V postopku za oceno takih samoupravnih splošnih aktov se organizacije združenega dela več-

krat sklicujejo na to, da so tak način sprejemanja teh aktov (npr. na zborih delavcev ali v delavskem svetu) določili delavci v statutu. Pri tem se sklicujejo na zakonsko določbo, po kateri samoupravni sporazum in statut določata, kateri samoupravni splošni akti morajo biti sprejeti v organizaciji združenega dela, ter, kdo jih sprejema in po kakšnem postopku. Vendar morajo delavci ob sprejemanju statuta in ob določanju postopkov za sprejem svojih samoupravnih splošnih aktov upoštevati določbo 463. člena ZZZ, ki jo statut organizacije združenega dela ne more spremeniti.

STATUS DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU

Ustavno sodišče je razveljavilo določbo samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev temeljne organizacije, ki je določala, da so nekateri delavci, ki so sicer stalno delali z družbenimi sredstvi, s temeljno organizacijo v pogodbenem razmerju. S tako ureditvijo je bil tem delavcem odvzet status delavca v delovnem razmerju, njihove pravice in obveznosti pa opredeljene kot pogodbeno razmerje, to se pravi v bistvu kot mezni delovni odnos, čeprav so delali s sredstvi v družbeni lastni in opravljali svoja dela in naloge trajno na posebej predvidenih delovnih mestih v organizaciji združenega dela.

POSEBNI POGOJI ZA OPRAVLJANJE DELOVNIH NALOG

Ustavno sodišče se je pri svojem delu srečalo z vprašanjem moralno-politične primernosti, ki je v zvezi z zaposlovanjem določena v nekaterih samoupravnih splošnih aktih kot formalnopravni pogoj za opravljanje določenih del in nalog. Sama vsebina tega pogoja v teh določbah ni natančneje opredeljena, kar lahko že samo po sebi vodi do arbitrarnosti pri odločanju in s tem do kršitve pravice občana do dela. Praksa tudi kaže, da se za ta pogoj zahteva dokaj široko in pri različnih delih in opravilih. Take določbe o moralno-politični primernosti kot poseben pogoj za sklenitev delovnega razmerja so vprašljive glede na določbe ustave, zakona o združenem delu in zakona o temeljnih sistema državne uprave.

Ustavno sodišče je ocenjevalo tudi samoupravne splošne akte temeljnih organizacij v sestavi večje delovne organizacije, v katerih je bil določen spol občana kot poseben pogoj za delo na vsakem delovnem

mestu. Ustavno sodišče je ugotovilo, da te določbe kršijo ustavno načelo o svobodi dela ter z ustavo zagotovljene pravice občanov, da so enaki v pravicah in dolžnostih ne glede na spol. Le za posamezna delovna mesta, na katerih se pretežno opravljajo taka dela, ki lahko škodljivo, in s povečano nevarnostjo vplivajo na zdravje in življenje ženske glede na njeno materinsko funkcijo, se v skladu s predpisi določijo s samoupravnim splošnim aktom, da jih ženske ne smejo zasedati. Vsako omejevanje zaposlovanja žensk preko zakonitega okvira njihovega posebnega varstva pa preprečuje uresničitev načela o svobodi dela in pomeni diskriminacijo žensk pri zaposlovanju.

TRAJANJE DELOVNEGA ČASA

Trajanje delovnega časa omejujeta ustava in zakon na 42 ur tedensko. Primere, ko se sme uvesti za omejeno dobo delo daljše od 42 ur tedensko, je določil republiški zakon o delovnih razmerjih. V 82. členu je predvidel možnost, da se v določenih primerih za posamezne dejavnosti v skladu z zakoni določijo še drugi primeri, dela v podaljšanem času, tj. dela, ki traja dalj od 42 ur tedensko. V praksi so to določbe zakona o delovnih razmerjih ponekod razlagali tako, da je že s to določbo dana zakonska podlaga za uvajanje dela v podaljšanem delovnem času ter so kot tako delo uvedli delo v dežurni službi in sicer za neomejeno dobo. Ustavno sodišče je zadevne določbe v samoupravnih splošnih aktih razveljavilo. Določbo 82. člena zakona o delovnih razmerjih je treba razumeti le kot napotilo na posebne republiške zakone, ki bodo določili in uredili konkretne primere dela v podaljšanem delovnem času za omejeno dobo v skladu s specifično posameznih področij.

VREDNOTENJE DELA

Precej pobud in predlogov za oceno ustavnosti in zakonitosti se nanaša na samoupravne splošne akte s področja delitve osebnih dohodkov (84). Najpogostejše so bile izpodbijane določbe, po katerih se je ne glede na rezultate dela delavcem pavšalno zmanjševal osebni dohodek zato, ker niso dosegli zahtevane strokovne izobrazbe oziroma strokovnih izkušenj (34). Izpodbijane so bile tudi določbe o različnih stimulativnih dodatkih oziroma odbitkih. Ustavno sodišče je ugotavljalo, da v obravnavanih samoupravnih splošnih aktih poleg že navedenega niso bile hkrati

O USPEHNIH IN TEŽAVAH V TREH TOZD AVTOELEKTRIKE

DRUŽBENOPOLITIČNI DELAVCI SOZD ISKRA NA OBISKU V NOVI GORICI

Delovna organizacija Iskra-Avtoelektrika ima 10 temeljnih organizacij združenega dela. V njenem sestavu je sedem proizvodnih TOZD in tri neproizvodne. Ker velja obisk družbenopolitičnih delavcev SOZD Iskra v tem in prihodnjem tednu „primorskemu bazenu“, obisku TOZD v Avtoelektriki, ko so se v petek, 25. maja mudili v Šempetru pri Gorici predsednik IO KOOS Janez Kern, predsednik DS SOZD Otmar Zorn, predsednik KO ZSMS Avguštin Ciuha, predsednik odbora za samoupravljanje Jože Čebela, sekretar DPO Miloš Pavlica ter odgovorni urednik glasila Iskra Dušan Zeljeznov. V dvorani delavskega samoupravljanja so jih pričakali predstavniki dveh proizvodnih TOZD, in sicer iz tovarne generatorjev in elektronike ter iz tovarne velikih zaganjalnikov. Po razgovorih s predstavniki teh dveh TOZD pa so predstavniki tovarne malih zaganjalnikov seznanili goste s težavami in uspehi njihove TOZD.

Iz tovarne generatorjev in elektronike so se udeležili pogovorov predstavniki DS Boris Pregelj, direktor Peter Hrešak, predsednica sindikata Magda Satler, sekretar ZK Gabrijel Dobrila in predsednik mladinske organizacije v TOZD Boris Jerič. S strani DO pa prisostvoval pogovorom s predstavniki vseh treh TOZD predsednik IOOS Zmago Lasič.

TOVARNA GENERATORJEV IN ELEKTRONIKE

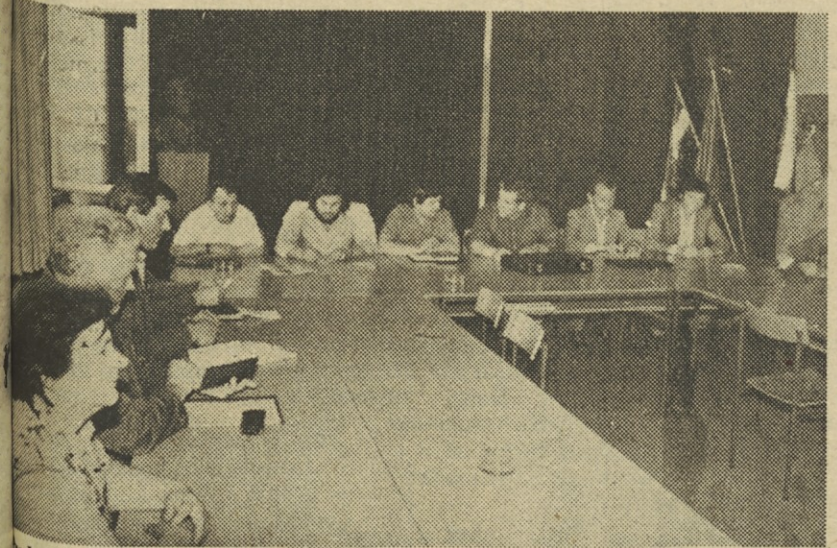
Za boljšo predstavbo, za čim boljše sliko o naši TOZD, bi vam z nekaj besedami predstavil naš petek in seveda naše nadaljnje usmeritve in cilje h katerim težimo“, je najprej spregovoril direktor Peter Hrešak. Spomnil se je na „težke dni“, ko so jih takrat imenovali delavci mi v tej tovarni, ko je prišlo do odločitve, da prenesejo dva proizvodna programa v manj razvito področje naše občine: vžigalno tuljavo v ovrec, magnetni vžigalnik v Tolmin. Kljub veliki spremembi, kljub dvomom „kaj pa bomo delali, od česa smo živeli“, je čas pokazal svoje. Odločitev je bila pravilna, saj so v tej TOZD prisiljeni nadaljevati delo in obetajoči program proizvodnje alternatorjev, še nadalje regulativ in najmodernejšega krika proizvodnje elektronike. Ze takrat, obenosti teh dveh proizvodnih programov so bili namreč pod velikim pritiskom, zagotoviti čimveč alternatorjev in elektronskih regulatorjev na tržišče, proizvajalcem avtomobilov. Z velikim trudom jim je uspelo zadovo-

ljiti povpraševanje, k temu pa je v veliki meri prispevala nabava investicijske opreme, saj so za tekoče investicije vložili preko 2 stari milijardi dinarjev. Temu primerno je naraščala tudi proizvodnja, saj je znašala leta 1975 — ovrednotena po stalnih cenah 6,8 st. milijarde, lani pa že 14 st. milijard, indeks 214. Zaposlovanje pa se je od 215 povečalo na 292 delavcev. Jasno, da to kaže na precej dinamičen razvoj še posebno, če upoštevamo, da je to „ženska“ TOZD, ki je pogojena s takimi ali drugačnimi problemi, ki se v taki skupnosti pojavljajo.

Za tako velik trend povečanja proizvodnje, ki je predviden tudi v naslednjem obdobju, pa ni možno računati brez ustreznih prostorov. S to problematiko se v tej TOZD srečujejo že zelo dolgo, zato so že pripravili „mini“ investicijski elaborat, ki bi vsaj delno poizkušal rešiti razširitev prepotrebni obstoječih prostorov.

Že v naslednjem letu nameravajo zgraditi prizidek k obstoječim prostorom, letos pa bodo pristopili h kompletnemu elaboratu za izgradnjo novih prostorov za elektroniko in alternatorje.

Načrti v tovarni generatorjev in elektronike so daljnosežni, saj daje njihov proizvodni program zagotovilo o pravilni usmeritvi, ta proizvodni program pa je plod naporov petletnega trdnega dela in tesnega sodelovanja predvsem s TOZD — Inštitut za avtoelektriko.

predstavniki TOZD V.Z. so gostom predstavili svojo organizacijo.

TOVARNA VELIKIH ZAGANJALNIKOV

O največji in najštevilnejši TOZD v Avtoelektriki — o tovarni velikih zaganjalnikov so spregovorili predsednik OO sindikata Gabrijel Eržen, sekretar OO ZK Silvo Spačal, predsednica mladinske organizacije Darja Valerijev, predstavnica aktiva ZB Ana Kern in namestnik direktorja Živko Kokelj, ki je najprej povedal, da se ta TOZD preusmerja v nov program, v noveše tipe zaganjalnikov, seveda pa zaradi tega ne opuščajo starega programa proizvodnje dinam in prvotnih velikih zaganjalnikov ter podsestavnih delov za tovarne Avtoelektrike v Tolminu in v Novi Gorici.

Proizvodnjo so kljub nekoliko zmanjšani delovni sili povečali za 8 %, izraženo v dinamični vrednosti pa to pomeni, da so prišli od 180 milijonov din na 300 milijonov din v letošnjem letu. V tej vrednosti je še kako prisotna proizvodnja rezervnih delov, ki so na tržišču zelo iskani, saj jim prav proizvodnja teh delov prinaša v do-

Z razgovorov v TOZD Mali zaganjalniki:

hodkovnih odnosih tisti delež, ki vpliva na poslovanje z ostankom dohodka. Le-to prodajajo namreč direktno v maloprodajno mrežo, kjer so cene sprejemljiveše, trg sam pa zaradi tega ne trpi pomanjkanja prepotrebni rezervnih delov.

V prvem četrtletju letošnjega leta se lahko pohvalijo, da so imeli celotnega prihodka 90 milijonov, porabljenih sredstev 58 milijonov, čistega dohodka 23 milijonov, v poslovni sklad pa so vložili 2,6 milijona dinarjev. Osebnih dohodkov so povišali za 9 % v primerjavi z lanskim letom, le-ti pa so krepko izpod republiškega povprečja, v primerjavi s SOZD Iskra pa kar 1000 din manjši ...

DRUŽBENOPOLITIČNO DELO NA ZAVIDLJIVI RAVNI

Sekretar ZK tovarne generatorjev in elektronike Gabrijel Dobrila je spregovoril o odličnem sodelovanju pred vsemi DPO. Povedal je, da je v njihovi

Pogovor o problemih TOZD Generat. in Elektronika

TOZD med 300 zaposlenimi — nov ZK. Ob vsaki priliki še posebej na sestankih obravnavajo najvažnejše probleme, od kadrovanja, poslovnih poročil, planov TOZD in OD, itd.

Boris Jerič, predsednik mladinske organizacije je spregovoril o delovanju mladih v tej TOZD. To organizacijo so ustanovili ob ustanovitvi TOZD, šteje pa 101 člana, med katerimi je 7 članov ZK. V samoupravnih organih in SIS pa je 26 mladih.

Predsednica sindikata Magda Satler je seznanila goste z velikimi problemi, ki nastajajo prav v proizvodnji, saj je

katerih sprejemajo in odločajo o najpomembnejših dogajanjih v TOZD in DO. Zelo opazno je tudi delo delegatov, saj so s posebnim sklepom, ki so ga sprejeli na izvršnem odboru OOS vplivali na delegate za dotok informacij in sklepov sprejetih na SDS v organe samoupravljanja in obratno.

Tudi na področju letovanja in rekreacije zaposlenih se lahko pohvalijo, saj je bil prav tu storjen velik korak. Predsednik pa je še menil, da bi moralo v prihodnje zaživeti večje vsebinsko povezovanje med TOZD in SOZD.

Sekretar aktiva ZB Silvo Spačal je prav tako navezal svojo diskusijo na tesno sodelovanje med vsemi DPO v DO. Opozoril pa je na premajhno sodelovanje med TOZD in SOZD, saj je smatral, da je ta povezava še premajhna.

Tudi mladina sodeluje dokaj vzorno s komunisti, sindikatom in aktivom zveze borcev, saj potrebuje kot mlada organizacija, kar največ nasvetov. V ZSMS je včlanjeno okrog 170 mladih, žal pa jih je le peščica, ki res aktivno dela. V vseh samoupravnih organih pa so zastopani tudi mladi in sicer iz vseh 11 samoupravnih delovnih skupin tako, da je prav na tem področju močno čutiti glas mladih v samoupravnem življenju.

TOVARNA MALIH ZAGANJALNIKOV

Ta TOZD se že dolgo srečuje s proizvodnimi težavami. Tudi v lanskem letu je zaključila poslovanje z negativnimi rezultati. Predstavniki tovarne malih zaganjalnikov — predsednik OO sindikata Fabjan Vičič, predsednik DS Ivan Kenda, sekretar ZK Kazimir Kerševan, člani IO OOS Stana Smredelj, Milan Kocin, Boris Gorkič, Nada Ušaj, Drago Okretič, Zvone Ružič, sekretar mladih Milena Jovanovič in direktor Humbert Slejko so hoteli z družbenopolitičnimi delavci SOZD Iskra analizirati pogoje in vzroke, ki so resnejši in ki niso posledica zadnjega leta, saj drsijo poslovni rezultati že dalj časa v regresivni smeri. Če ne bi bilo v okviru DO Avtoelektrike solidarnosti, ki ni samo napisana v aktih, ampak se tudi v praksi izvaja, bi TOZD MZ bila večno v sanaciji, njeni delavci pa bi imeli samo zajamčen osebni dohodek.

ZAKAJ IZGUBA?

Najprej je spregovoril direktor Humbert Slejko. Dejal je, da je pov-

(Nadaljevanje na 4. strani)

določene tudi osnove in merila, ki bi omogočale ugotavljanje dejanskega rezultata delavčevega dela in njegovega osebnega prispevka k dohodku temeljne organizacije.

Ob obravnavanju konkretnih zadev se je odprlo nadaljnje vprašanje, kateri so kriteriji za ugotavljanje zahtevane delavčeve strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti, ki je potrebna za opravljanje določenih del in nalog. To vprašanje je pomembno tako v primeru, ko gre za sklenitev delovnega razmerja oziroma za razporeditev delavca k delu ali nalogi, kot tudi, ko gre za njegovo nagajevanje. Znanje delavca je pomemben dejavnik, ki prispeva k ustvarjalni sposobnosti delavca in k njegovemu osebnemu prispevku k delu, zato mora imeti v samoupravnih ureditvah ustrezno mesto. Kaže se potreba po oblikovanju družbeno verifikiranih kriterijev o tem, kje in kako naj se ugotavlja izpolnjevanje pogoja delavčeve strokovne izobrazbe oziroma z delom pridobljene delovne zmožnosti za opravljanje določenih del in nalog.

Podobno vprašanje se pojavlja v zvezi z nagajevanjem tudi na področjih, na katerih je strokovna izobrazba z zakonom določena kot pogoj za opravljanje istih del oziroma nalog se zato delavci soočajo z vprašanjem, kako vključevati strokovno izobrazbo in delovno zmožnost v elemente nagajevanja. Čeprav so v novejših samoupravnih splošnih aktih oblikovani postopki za ugotavljanje uspešnosti učiteljevega dela, pa problematika, izhajajoča iz zakonske določitve dveh ali več stopenj strokovne izobrazbe ostaja več ali manj odprta.

V samoupravnih praksi je vsekakor treba doseči, da bodo pri nagajevanju po delu strokovna izobrazba, oz. strokovna usposobljenost in znanje za delo povezani z rezultati dela posameznika in njegovim prispevkom k rezultatom dela celote. Še posebej znotraj posameznih izobrazbenih skupin je treba mnogo bolj diferencirati nagajevanje po delu na podlagi dejanske zahtevnosti del in nalog, doseženih rezultatov in prispevka.

Čeprav se med delavci v združenem delu utrjuje spoznanje, da pripada inventivni dejavnosti pomembno mesto pri povečevanju produktivnosti dela in doseganju večjega dohodka z združenim delom, to spoznanje v samoupravnih splošnih aktih in neposredni praksi še ni dobilo povsod svojega mesta. Tako se v samoupravnih splošnih aktih ponekod še vedno

ohranjajo določbe, ki omejujejo odškodnino ali nagrado za izkoriščanje tehnične izboljšave ali koristnega predloga z vnaprej določenim zgornjim limitom. To je v neskladju z ustavnimi določbami, po katerih ima delavec pravico do osebnega dohodka, ki v skladu z načelom delitve po delu ustreza rezultatom njegovega dela in osebnemu prispevku, ki ga je s svojim živim in minulim delom dal k povečanju dohodka temeljne organizacije združenega dela. V nasprotju je tudi s tistimi določbami zakona, na podlagi katerih ima avtor pravico do pravične odškodnine, ki se odmerja glede na tehnični in gospodarski pomen tehnične izboljšave, obseg in trajanje izkoriščanja ter nje koristi in glede na osebni prispevek avtorja pri realizaciji tehnične izboljšave. Vnaprejšnje omejevanje odškodnine oziroma nagrade tudi destimulativno vpliva na inovacijske pobude delavcev v združenem delu.

Kakega vidnejšega napredka ne moremo ugotoviti na področju vrednotenja minulega dela, kjer je še vedno poglavitno in večinoma tudi edino merilo dosežena delovna doba. Vendar je v nekaterih samoupravnih splošnih aktih opaziti prizadevanja, da bi nagajevanje minulega dela po delovni dobi presegli in ga uredili v odvisnosti od sredstev, ki so jih delavci vložili v svojo ali drugo temeljno organizacijo na podlagi vsakoletnega razporejanja in uspešnosti gospodarjenja s temi sredstvi.

POVRAČILO ZA ŠTUDIJO OB DELU

Ob obravnavanju pobud za oceno samoupravnih splošnih aktov, s katerimi je uvedeno plačevanje šolnine za študij ob delu, je ustanovni sodišče ugotovilo da večina vzgojnoizobraževalnih organizacij na področju usmerjenega izobraževanja zaračunava svoje storitve v zvezi z izvajanjem tega študija v obliki šolnin učencem, študentom oziroma organizacijam združenega dela, kjer so ti v delovnem razmerju. V primerih, ki jih je obravnavalo ustavno sodišče, so višino teh povračil določale same vzgojnoizobraževalne organizacije, ne da bi o oblikovanju programov za razvoj izobraževalne dejavnosti študija ob delu in o usklajevanju programov tega izobraževanja skupno odločali uporabniki in izvajalci storitev v izobraževalni skupnosti. V tej skupnosti tudi niso oblikovali politike na tem področju in tudi niso določali enotnih osnov in meril za oblikovanje cen in stroškov ter standardov in normativov za opravljanje

te oblike izobraževanja v smislu ustavnih in zakonskih določil in tudi že sklenjenih samoupravnih splošnih aktov v okviru samoupravne interesne skupnosti.

O problemu je ustavno sodišče obvestilo republiško skupščino. V obvestilu je poudarjeno, da kljub vse večjemu družbenopolitičnemu pomenu in vlogi izobraževanja ob delu v sistemu vzgoje in izobraževanja občanov in delovnih ljudi, ostaja financiranje te oblike izobraževanja zunaj sistemske ureditve in je prepuščeno enostranskemu urejanju posameznih vzgojnoizobraževalnih organizacij. Po mnenju komisije je Skupščina SR Slovenije za proučitev samoupravnih sporazumov in statutov visokošolskih organizacij, ki sta ga v 1977. letu sprejela kot svoje stališče tudi Zbor združenega dela in Zbor občin, v bistvu ne bi smelo biti razlike med rednim študijem in študijem ob delu, ker gre v obeh primerih za menjavo dela bodisi v okviru ustreznih izobraževalnih skupnosti bodisi neposredno z združenim delom. Tudi v nekaterih drugih dokumentih so prišla do izraza stališča, da je za uresničevanje celovitega in povezanega sistema vzgoje in izobraževanja na novih temeljih treba dosledno vzpostavljati samoupravne odnose svobodne menjave dela in zagotoviti financiranje usmerjenega izobraževanja, v katerem bo samoupravno družbeno planiranje vzgojnoizobraževalnih potreb in interesov temelj tudi za samoupravno sporazumevanje o izobraževalnih programih in za samoupravno sporazumevanje o vrednotenju teh programov v procesu svobodne menjave dela neposredno in v samoupravnih interesnih skupnostih ter prek njih. Tudi po sklepih, ki so bili sprejeti na VII. kongresu ZKS, mora usklajevanje in oblikovanje izobraževalnih potreb in interesov potekati v organizacijah združenega dela in v izobraževalnih skupnostih.

Iz zadev, ki jih je obravnavalo ustavno sodišče, je razvidno, da se pri uresničevanju načel o svobodni menjavi dela uveljavlja na navedenem področju praksa, ki ni v skladu z ustavo in zakonom o združenem delu. Odpirja pa se tudi problem, ali so obstoječe rešitve glede povračil za študij ob delu, ki so v praksi zelo različne, v skladu z ustavno zagotovljeno pravico občanov, da pod enakimi z zakonom določenimi pogoji pridobivajo znanje in strokovno izobrazbo na vseh stopnjah izobraževanja, v vseh vrstah šol in v drugih vzgojnoizobraževalnih organizacijah.

O USPEHIH IN TEŽAVAH V TREH TOZD AVTOELEKTRIKE

(Nadaljevanje s 3. strani)

sem možno s sedanjo organiziranostjo, kadrom, 412 zaposlenimi in s pripadajočimi delovnimi sredstvi doseči uspešno poslovanje. Vendar je izhodiščna problematika te TOZD njena poslovnost, ki se začena v letu konstituiranja temeljnih organizacij, to pa je problematika doseganja objektivnih cen izdelkov, ki jih taka tovarna izdeluje na najvišji stopnji tehnologije.

Kljub proizvodnji, ki je na visoki stopnji razvoja, so njihovi izdelki pri „Crveni zastavi“, IMV in 21. maju Beograd nepriznani, posledica tega pa so nizke cene. S kupci malih zaganjalnikov, predvsem s „Crveno zastavo“, so imeli že številne razgovore, vendar je njihov odgovor in odnos praktično družbeno nesprejemljiv.

Prav zaradi takih odnosov, zaradi nepriznanosti cen, saj prodajajo izdelke pod lastno ceno, so v tovarni malih zaganjalnikov pred začetkom težke odločitve, ki bo vsekakor okarakterizirana kot politična akcija, da zaustavijo dobave zaganjalnikov jugoslovanskemu gigantu avtomobilov „Crveni zastavi“. Delavci tovarne malih zaganjalnikov morajo doseči vsaj priznanje lastnih cen, saj prodajajo izdelke za eno tretjino pod lastno ceno. Že v letošnjem letu bi namreč zaključili prvo četrletje brez izgube, če bi imeli priznано samo lastno ceno izdelka!

Resnost tega problema ogroža seveda tudi druge TOZD v Avtoelektriki, saj so vezani na komplementarnost proizvodnje. Zavodom „Crvene zastave“ namreč ne zadostuje le vžigalna tuljava iz bovške tovarne in regulator ter alternator iz tovarne generatorjev. Avtomobil brez zaganjalnika je seveda nekompleten. Že v prihodnjem tednu (ko bomo brali te vrstice lahko že

upamo, da bodo problem rešili) pričakujemo obisk predstavnikov „Crvene zastave“ prav po vprašanju cen, s problematiko pa so seznanili tudi republiški svet zveze sindikatov Slovenije ter jih prosili za pomoč. Tudi sami so se močno zavzeli za izboljšanje stanja, saj so na zadnjem DS in zboru delovnih ljudi sprejeli tri pomembne odločitve.

Na prvo mesto so postavili izboljšanje poslovnosti, tipizacijo in standardizacijo izdelkov, kjer naj bi prišli na tri različne izvedbe, kar bi omogočilo velike serije ter iskanje notranjih rezerv, reorganizacije in dvig kvalitete. Seveda stremijo po čimvečjem izvozu, dosedanjih 45 % je namreč še vedno malo še posebno zato, ker izvažajo potom „Cimoso“, koristi od izvoza pa se akumulirajo v Cimosu.

Tudi vse družbenopolitične organizacije so posvetile naštetim problemom vso pozornost in potrdile to težko sprejemljivo odločitev – ustavitv dobav.

Družbenopolitični delavci SOZD Iskra so obljubili, da se bodo po vseh močeh poizkušali zavzeti za odpravo tega težkega položaja 412 zaposlenih. Le-ti namreč delajo z isto ali še z večjo zagnanostjo kot v ostalih TOZD, oz. kot zaposleni v „Crveni zastavi“, vendar so take velike razlike v izplačevanju OD za našo družbo nesprejemljive. Na pobudo predsednika OOS Fabjana Vičiča je predsednik Janez Kern sprejel predlog, da bo sindikat SOZD Iskra organiziral skupni sestanek s sindikalnimi delavci zavodov „Crvena zastava“ in jim predložil nastali problem, saj je ena bistvenih nalog sindikata ohranjanje in dajati pobudo v smislu razreševanja problemov, za katere so delavci v TOZD najmanj krivi.

Marko Rakušček

Inovacijska veriga — pomembno priznanje

Inovacijska veriga, znak priznanja za uspešni prenos raziskovalnega dosežka v proizvodnjo. Ob razstavi inovacije – združeno delo 79 v Ljubljani. Priznanje je v imenu delovne skupine prejel Ivan Kodrič kot nosilec razvoja – raziskovalne naloge.

Tak napis je postavljen ob lični verigi, ki krasi vitrine v dvorani delavskega samoupravljanja v novogoriški Avtoelektriki. Da ne bi ostali samo pri tej goli informaciji, ki pomeni nekaj več, ki razkriva prehojeno pot od neke zamisli do izvedbe in prenosa v proizvodnjo, smo poiskali inovatorja Iva Kodriča, zaposlenega v TOZD – Tovarni delovnih sredstev, ki je najzaslužnejši, da je ta veliki znak priznanja našel letos svoje mesto v Avtoelektriki.

Ivo Kodrič se je letos udeležil razstave, ki jo že tretje leto prireja raziskovalna skupnost Slovenije in Ljubljanska banka. To je razstava domačih dosežkov raziskovalnega dela – inovacij, ki so bile v preteklem letu uresničene v okviru dogovora o skupnem financiranju vključevanja domačih inovacij – raziskovalnih dosežkov v proizvodnjo in delovne procese, ki prispevajo k povečanju družbene produktivnosti dela.

Z Ivom Kodričem se je prijetno pogovarjati. Kljub temu, da ga lahko označimo kot „velikega moža“, ne kaže tiste nedostopnosti, ki je v današnjem času pri mnogih kar preveč prisotna. Kljub obilici dela, je rad ustregel naši prošnji in podal nekaj zanimivih odgovorov na naša vprašanja.

S kakšno inovacijo si sodeloval na razstavi?

Na tej tradicionalni razstavi sem letos sodeloval z inovacijsko nalogo s področja hladnega preoblikovanja delov za velike in male zaganjalnike. To nalogo imam prijavljeno na republiški raziskovalni skupnosti, Ljubljanska banka pa je povabila k sodelovanju na razstavo 30 najzanimivejših in najbolj uspešnih prijavljenih nalog predvsem z vidika uspešne realizacije prenosa v prakso.

Inovator Ivo Kodrič.

Nam lahko podrobneje opišeš, kaj pomeni hladno preoblikovanje delov, karakteristiko inovacije?

Hladno preoblikovanje delov iz jekla je pri nas novost in prav zaradi tega je sorazmerno premalo uvedeno, čeprav so posebno v tistih TOZD, kjer imajo velikoserijsko proizvodnjo očitne prednosti takih postopkov pred klasičnimi postopki z odrezovanjem delcev. Nasprotno pa je v svetu, kjer smatrajo hladno preoblikovanje za vrhunsko tehnologijo zlasti zaradi velikega prihranka surovin, zvišanja produktivnosti dela in nižje cene proizvoda ter prihranka na energiji. Pri nas, v naši DO smo na podlagi dosegljivih podatkov in izkušnji pred-

hodno opravili prilagoditev te zahtevne tehnologije domačim razmeram.

Slovenske železarnice so v sodelovanju z nami osvojile proizvodnjo primerne vohodne materiala – jekla za masivno preoblikovanje, uvedli smo uporabo domačih hitroreznih jekel za izdelavo zahtevnih orodij in pritegnili širši krog sodelavcev k osvajanju proizvodnje primernih delov za male zaganjalnike.

Iz tvojega pripovedovanja torej vidimo, da je ta inovacija plod domačega znanja in izkušnji?

Da, res je. Prav na podlagi domačega znanja in izkušnji smo razvili, projektirali in preizkusili v proizvodnji ter končno prilagodili vsem zahtevam za to tehnologijo primerne sestavne dele velikega zaganjalnika, postopke izdelave zanje in orodja za hladno preoblikovanje teh delov. Pri uvedbi te tehnologije, kjer je prav naša delovna organizacija vodilna v Jugoslaviji, so v okviru dobro utečenega skupinskega

ISKRA COMMERCE, LJUBLJANA

Sodobnejše obvladovanje izvoznega poslovanja

Poročali smo že o prvem seminarju, ki je bil pred dnevi v okviru projekta ISIP – Informacijskega sistema izvoznega poslovanja v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani. Seminar je bil namenjen predvsem problematiki informacijskega sistema v poslovnem sistemu. O tem je številnim udeležencem iz Iskre, Gorenja, Slovenjalesa in Krke, torej članicam projekta, spregovoril profesor ljubljanske Ekonomske fakultete dr. Ivan Turk.

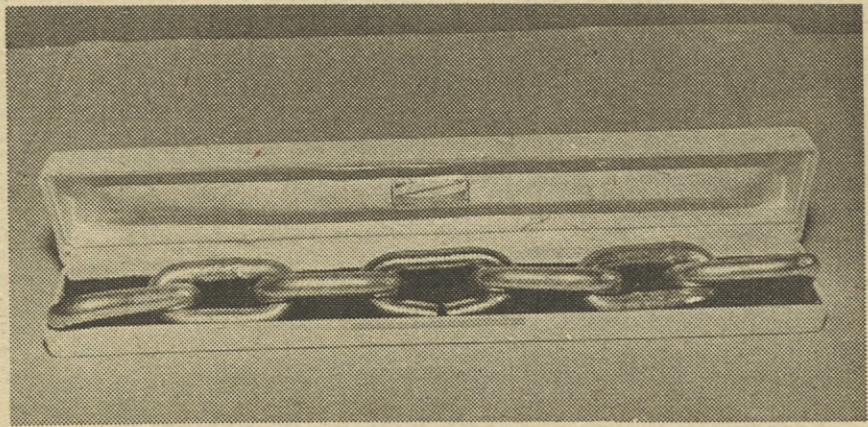
Pobudnik za uresničitev projekta ISIP je bila Iskrina delovna organizacija Iskra Commerce, ki se s tem projektom dejansko ukvarja že od maja leta 1976. V ta namen je bila ustanovljena posebno projektno skupino, v kateri so bili predstavniki različnih organizacijskih enot v IC ter dva zunanja sodelavca. Njihova naloga je bila – boljše in sodobnejše obvladovanje izvoznega poslovanja.

Ta projektna skupina je delovala do jeseni leta 1977. Takrat je bil projekt organizacijsko načelno rešen, kar pa še ni pomenilo, da je bila naloga tudi v celoti izvedena na računalniku.

Glede na to, da je informacijski sistem izvoznega poslovanja splošen problem, so se za novosti v Iskrini Commerce začele zanimati tudi nekatere druge delovne organizacije, zlasti tiste, ki so močno izvozno usmerjene. Prav ta interes več delovnih organizacij z različnim pristopom do izvozne dejavnosti, je terjal enoten pristop k računalniškemu obvladovanju izvoznega poslovanja, pri čemer naj bi z združenimi močmi lažje, hitreje, bolje in ceneje reševali izvozno problematiko.

V prizadevanju za uporabo računalnika v izvoznem poslovanju in s tem za posodobitev informacijskega sistema izvoznega poslovanja se je Iskra Commerce začela najprej dogovarjati z Visoko šolo za organizacijo dela iz Kranja, ki deluje v okviru mariborske univerze. Pozneje so se projektu pridružile še delovne organizacije Emona-Commerce iz Ljubljane, Krka iz Novega mesta, Slovenjalesa iz Ljubljane in Uniteks. Od prvotnih ustanoviteljev projekta ISIP so zdaj ostale le še Iskra Commerce, Slovenjalesa in Krka. Uniteks in Emona-Commerce sta sodelovanje v projektu odpovedala zaradi lastnih kadrovskih problemov, ker nimajo strokovnjakov, ki bi se ukvarjali s problematiko informacijskega sistema izvoznega poslovanja.

Novi član projekta je postalo Velenjsko Gorenje.

Inovacijska veriga – pomembno priznanje.

dela sodelovali kolegi iz TOZD – Tovarna malih zaganjalnikov, proizvodnje TOZD – Tovarna delovnih sredstev, ter TOZD – Institut za avtoelektriko.

Ob vsem tem pa vsekakor ne smemo pozabiti, da se je za tako vrsto tehnologije določila prav investicijska skupina za izgradnjo TOZD – Tovarna malih zaganjalnikov, ki je nosila odgovornost za start, kljub temu, da so takrat mnogi „prerokovali“, da je taka novost preuranjena. Danes pa vidimo, da je bila takratna odločitev pravilna, veliko zaslug za to pa gre pripisati prav tej skupini. Vzporedno s tem, skozi to nalogo pa je prišlo tudi do odličnega in tesnega sodelovanja s katedro za tehnologijo pri fakulteti za strojništvo v Ljubljani.

Razstava o kateri sva govorila, je bila republiškega značaja. Kaj pa v jugoslovanskem merilu, je omogočen prikaz najnovejših dosežkov?

„Zajednica jugoslovanskih naučno-istraživaških institucij proizvodnega mašinstva“ priredi vsako leto posvetovanje jugoslovanskih strojničev. Lansko leto je bilo to posvetovanje v Mariboru, letos pa bo v Banja Luki, kjer bom sodeloval s prispevkom s področja hladnega preoblikovanja. To posvetovanje je vsakoletni prikaz dosežkov jugoslovanskega strojništva, ki je organizirano na najvišjem jugoslovanskem nivoju, saj se ga udeležijo res najpomembnejše institucije s področja strojništva in industrije.

In kaj pomeni inovacijska veriga, ki si jo prejel v Ljubljani na razstavi?

Mislim, da je to priznanje, ki ga je prejela naša delovna organizacija, logična posledica vsestranske podpore ter velikim vlaganjem v razvojno raziskovalno delo, za katerega se je celoten kolektiv Iskre – Avtoelektrike zavestno odločil.

Marko Rakušček

merce Stanko Blaj, zlasti pa njen padek, da v temeljni organizaciji Zunanji trg v zadnjem letu dni niso sprejeli v Zvezo komunistov niti ene mladinke ali mladince, nas je vzpodbudila za manjšo anketo med predstniki osnovnih mladinskih organizacij po temeljnih organizacijah.

Glede na to informacijo smo menili, da je Zunanji trg „najbolj kritičen“, pozneje pa se je izkazalo, da v tej svoji neaktivnosti ni osamljen. V Zunanjem trgu v zadnjem obdobju resnično niso sprejeli v ZK nobenega mladega aktivista, prav te dni pa so nekateri mladinci že dobili prijavnice za sprejem v to organizacijo.

Predsednik OO ZSMS v TOZD Domači trg Marko Vovk je povedal, da je ZK trenutno šest mladih delavcev iz te temeljne organizacije. V ZK lani niso sprejeli nobenega, te dni pa poteka akcija za sprejem v ZK. Vsi ti podatki veljajo za vodstvo direktorja maloprodaje in domače nabave ter za Iskrino Ljubljansko trgovino. Podatkov, koliko mladih je v zvezi komunistov iz Iskrinih filijal, v Ljubljani ne vedo.

V TOZD Servisu so v minulih dveh letih sprejeli v ZK dva mladince, letos pa bodo verjetno še dva. V TOZD Zastopstva so v ZK trije mladi aktivisti. V tem kolektivu bodo letos sprejeli v zvezo komunistov skupno 10 delavcev, od tega več kot polovico mladih. Podobno kot v Zastopstvih, so tudi v Marketingu le trije mladinci člani Zveze komunistov. Na Tržaški pravijo, da je Marketing „bolj star“ kolektiv, zato letos novih mladih članov v ZK najverjetneje ne bodo sprejemali.

V Delovni skupnosti skupnih služb IC je položaj nekoliko boljši, čeprav se iz leta v leto slabša: leta 1976 so sprejeli v ZK šest mladih, leto pozneje tri, lani pa le še enega. Kako bo letos ne vedo.

In kdo je odgovoren za takšen resnično katastrofalen podatek o sprejemanju mladih v zvezo komunistov v Iskrini Commerce? Je to (ne)aktivnost mladih ali organizacije zveze komunistov?

Morda je eden od problemov v tem, da starejši sodelavci – komunisti mladim ne pomagajo po družbenopolitični plati, tisti mladi aktivisti, ki pa bi se radi sami vključili v organizacijo zveze komunistov, vanjo zelo težko najdejo pot.

Lado Drobež

Koliko mladih v ZK?

Intervju z novo predsednico Koordinacijskega sveta ZSMS Iskra Com-

Še s sejma tehnike v Beogradu: največ zanimanja so vzbudili Iskrini izdelki široke potrošnje.

Proslava ob jubileju stikalne tehnike

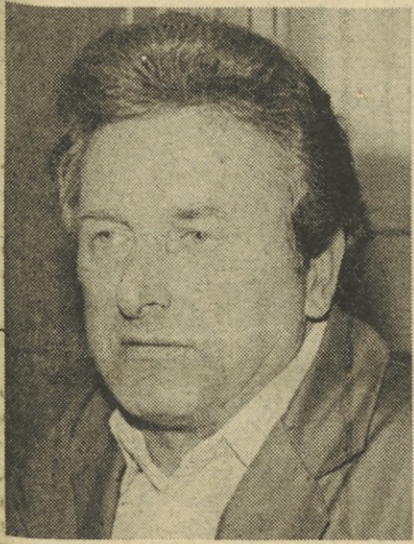
Delavci Iskrine Tovarne stikal, ene izmed temeljnih organizacij združenega dela DO Iskre Elektromehanike, so se 18. maja letos zbrali v dvorani Telekomunikacij na proslavi 30-letnice dejavnosti stikalne tehnike.

Vse delavce temeljne organizacije in vabljene goste je pozdravil predsednik DS Janez Omejc. O razvoju in vlogi proizvodnje stikal v Iskri je govoril Peter Kobal, direktor TOZD Stikala, nakar so zbranim delavcem čestitali k jubileju Aleksander Mihev, predsednik kolegijskega poslovnega organa DO Elektromehanike, Jože Hujs, predsednik poslovnega kolegija SOZD Iskra in Stane Božič, predsednik skupščine občine Kranj.

Petindvajsetim najbolj zaslužnim delavcem Tovarne stikal so bila ob tej priložnosti podeljena priznanja temeljne organizacije in štiri priznanja Iskre, ki so jih prejeli: Peter Kobal, Rudi Kolman, Janez Žepič in Tovarna stikal. Priznanja temeljne organizacije pa so prejeli: Nežka Ažman, Martin Balazič, Martina Brezar, Peter Josevski, Jože Kalan, Viktor Košir, st., Jožefa Kranjc, Miro Križaj, Vinko Marolt, Zdravko Pagon, Milan Pečnik, Ivo Perkovič, Ana Petrič, Erna Pirnat, Anton Pristov, Marija Reija, Peter Repnik, Edo Rozman, Janez Rozman, Peter Smuk, Meri Škulj, Frida Vreček, Marija Zevnik, Franc Zihel in Janez Zupan.

Po končani slovesnosti je bil krajši kulturni program, v katerem sta sodelovala MPZ Iskra in recitatorska skupina Iskre, ob koncu pa še pogostitev in nastop ansambla Nika Kraigherja s pevcem Francem Koširjem. Ob zvokih narodne glasbe se je srečanje zaključilo v prijetnem vzdušju.

Po proslavi smo štiri dolgoletne člane kolektiva Stikal povprašali o vtisih ob prehojeni poti.

EDVARD ROZMAN, vodja pomožne orodjarne

„Imam lepe spomine na razvoj Tovarne stikal, v kateri delam že od samega začetka. Leta 1950 sem se zaposlil v razvoju. Začel sem z delom na prototipih stikal, ki smo jih tedaj pričeli uvajati v proizvodnjo. Kasneje sem se vključil v proizvodnjo. Tu delam še sedaj kot vodja orodjarne.

Vzporedno z razvojem so seveda rasli tudi problemi, zato so bile tudi pri izdelavi orodij potrebne velike spremembe. Tehnologija je hitro napredovala. Na začetku smo bili v orodjarni le trije, sedaj nas je 26.

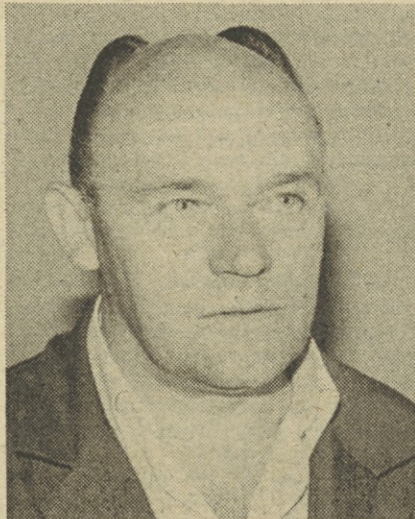
Želim, da bi naša dejavnost imela v prihodnje še več uspehov. Če bomo imeli več možnosti za nakup sodobne opreme in strojev, uspeh ne bo izostal, saj so naši orodjarji dobri in sposobni delavci,“ je s ponosom zaključil Edo Rozman.

Na koncu je še dodal, da si zelo želi, da bi zdrav in zadovoljen dočakal nadaljnjih devet let, kolikor mu še manjka do upokojitve ter da bi se kmalu selili v nove proizvodne prostore.

Iskra Elektromehanika v Kranju je v torek obiskala skupina predstavnikov prodajne mreže Perlesa. V Savski loki so jih sprejeli predstavniki DO in TOZD ERO in jim razkazali proizvodne prostore, nato pa so si ogledali še tovarni na Laborah, kjer so se pogovarjali o organiziranosti kranjske Iskre in o sodelovanju s Perlesom. Predvajali so, am tudi filma o Iskri in TOZD ERO.

so velike, posebno z optimizacijo naprav in dela v montaži. Najbolj si želim, da bi si lahko zagotavljali dobro preskrbo z materialom in s tem dobro izpolnjevali zastavljene cilje. Tako bo lahko tudi naš dohodek večji. Veste, najbolj me moti, nekvaliteten material, ker takrat težje dosegamo normo. Vsem želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu v kolektivu.

VINKO MAROLT, vodja proizvodnje

„Prihodnje leto bo 30 let, od kar sem v Iskri. Začel sem v kino oddelku, kasneje sem delal v splošni montaži, kjer smo poleg drugih izdelkov proizvajali tudi kapetna stikala, klečna stikala in prve kontaktorje. Z rastjo Iskrinega programa je leta 1962 prišlo do priključitve Špika – osnove za združitev stikalne tehnike v skupne prostore.

Takrat je tudi razvoj stikal pričel samostojno delati. Začetki so bili skromni, rast naše proizvodnje je bila hitra. Še pred petimi ali šestimi leti so

Priznanja TOZD je prejelo 25 najbolj zaslužnih.

nam ti prostori zadoščali. Po programu naj bi se selili v prostore v matični tovarni, kjer imamo že montažo stikal. V naslednjih letih se bomo v celoti preselili v Savsko loko. Razdeljena proizvodnja prinaša kup negativnih posledic zaradi transporta in odmaknjenosti služb od proizvodnje.

V teh 30 letih smo dosegli velih uspeh, proizvodnja raste stalno iz leta v leto. Potrebe trga so tako velike, da jim komaj še zadovoljimo.

Delavci v našem kolektivu, ki je kot celota prizadeven in razume nastale situacije, smo tesno povezani. Vključeni smo v reševanje vseh problemov in ozkih grl, ki se pojavijo v naši proizvodnji. Prav zdaj pripravljamo novi srednjeročni plan, v katerem vidimo jasno perspektivo. Dopolnjevali bomo proizvodni program, še naprej bomo uvajali zelo zahtevno tehniko in krepili kooperacijske odnose z Nemško demokratično republiko, kar nam omogoča uspešno vključevanje v mednarodno delitev dela“.

Naj zaključimo z besedami direktorja Petra Kobala, ki jih je izrekel na proslavi: „... sedanja Stikala so zrasla v prvi vrsti z lastnimi močmi, voljo in znanjem... Načrtov nam ne manjka in jih že opredeljujemo v osnutkih srednje in dolgoročnih razvojnih programov do leta 1985 oz. 1990.

Pomembnejše naloge v prihodnje bodo: nadaljnje razvijanje samoupravnih odnosov, utrjevanje medsebojnega zaupanja in poudarek osebni odgovornosti, izboljšanje delovnega standarda, nadaljnja optimizacija proizvodnih postopkov, uvajanje elektronike za obvladovanje raznih procesov.

Res, veliko je nalog, ki nas čakajo. Srečen sem, da jih bomo opravili zadovoljivo, saj nas okoliščine v našem združenem delu vzpodbujajo k takim rešitvam, da bomo delavci in občani v krajevni skupnosti uživali še boljši jutri.“

Alojz Boc

AKCIJA „NIČ NAS NE SME PRESENETITI“

Sindikat mora postati gonilna sila

Akcija „Nič nas ne sme presenetiti“ ima velik politično-mobilizacijski pomen pri poglobljanju in pospeševanju procesov podružbljanja splošne ljudske obrambe in družbene samozasčite. Usmerjena je v utrjevanje zavesti delovnih ljudi in občanov o nujnosti obrambe in samozasčite, v iskanje novih vsebin in oblik obrambno-zasčitnega organiziranja, usposabljanja in pripravljanja. To pomeni, da moramo v vseh okoljih zagotoviti množično udeležbo delovnih ljudi in občanov tako v neposrednih pripravah kot pri praktičnih aktivnostih.

V ZDRUŽENEM DELU URESNIČEVANJE AKCIJE KOORDINIRAJO SINDIKATI

Svoje aktivnosti in naloge v akciji NNNP so začeli sindikati uresničevati

na vseh ravneh takoj, ko je predsedstvo republiškega sveta ZSS sprejelo program nalog in aktivnosti organizacij in organov zveze sindikatov. Gre predvsem za:

- podružbljanje obrambnih priprav
- osveščanje delavcev za obrambo domovine in izgradnjo samoupravnega socialističnega sistema
- vzgoja delavcev v samozasčitni smeri – uveljavitev take organizacijske oblike, ki bo zagotavljala učinkovito delo v ljudski obrambi in družbeni samozasčiti
- uresničevanje nalog oz. sklepov s področja ljudske obrambe, sprejetih na 9. kongresu ZSS in 8. kongresu ZSJ.

Uresničevanje nalog pri nadaljnji krepitvi obrambno-varnostnega si-

stema v naši republiki so se sindikati lotili enotno in organizirano.

Dosedanje delo organizacij in organov ZSS kaže, da so vsi nosilci v akciji NNNP takoj začeli organizirano in z vso odgovornostjo uresničevati sprejete programe. Večino svojih nalog in aktivnosti v TOZD sindikati načrtujejo skupaj z organizacijami ZSM, mnoge pa bodo uresnili v tesnem sodelovanju s KS.

Naloge sindikatov v tej akciji niso nikakršna novost. Le-te zanje opredeljuje tako zakon o združenem delu kot vrsta drugih dokumentov, podrobnosti so zapisane v sklepih kongresov zveze sindikatov.

Na občinski ravni bodo sindikati obravnavali zamisel in potek akcije, analizirali bodo dosedanje dejavnosti in probleme s področja LO in DS. Na tej ravni bodo dograjevali obrambne načrte, pomagali bodo osnovnim organizacijam pri osveščanju in usposabljanju delavcev za delo v proizvodnji v izrednih pogojih in za organiziran boj ter odpor. Sodelovali bodo pri oblikovanju finančnih sredstev za potrebe LO in DS, izdelali program dejavnosti na področju družbene samozasčite v občini in ga usklajevali, sodelovali pri uresničevanju nalog civilne zaščite, organizirano delovali pri usposabljanju mladih za DO in DS v šolah na vseh ravneh.

V osnovnih organizacijah bo treba skrbeti, da bo čimveč delavcev seznanjenih z osnovami SLO in DS in s svojimi obveznostmi v akciji NNNP. Na tej ravni bodo sindikati zadolženi

(Nadaljevanje na 6. strani)

Teden Iskre bo!

Pred kratkim se je sestal odbor za pripravo prireditev ob letošnjem Tednu Iskre, ki bo od 2. do 7. julija 1979 v Kranju. V tem tednu se bo v Iskri Elektromehaniki zvrstilo več zanimivih prireditev, med njimi naj omenimo naslednje:

- 2. julija 1979 bo proslava ob 60-letnici KPI, oz. ZKJ in SKOJ
- 6. junija 1979 bo slavnostno zasedanje DS DO, na katerem bodo podeljena priznanja in nagrade ob delovnih jubilejih, skupaj z otvoritvijo novih proizvodnih prostorov na Laborah
- 7. julija 1979 bodo tovarne DO Elektromehanike odprte za javnost. Več o tem bomo sproti poročali v glasilu in informativnih listih.

A. B.

ISKRA
Industrija za telekomunikacije
elektroniko in elektromehaniko
KRANJ, n.sol.o.

Komisija za delovna razmerja in osebne dohodke DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB KRANJ

ponovno razpisuje prosta dela in naloge delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

1. VODJA SLUŽBE ZA PLANIRANJE

2. VODJA FINANČNE SLUŽBE

IN OBJAVLJA prosta dela in naloge

3. VODJA KADROVSKEGA ODDDELKA

4. VODJA ODDDELKA ZA INFORMACIJE

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod tč. 1.: – visokošolska izobrazba ekonomske ali organizacijske smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Pod tč. 2.: – visokošolska izobrazba ekonomske smeri, 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Za dela pod točko 1. in 2. traja mandatna doba 4 leta.

Pod tč. 3.: – visokošolska izobrazba družboslovne smeri, 3-letne ustreznih delovnih izkušenj.

Pod tč. 4.: – visokošolska izobrazba družboslovne smeri, 3-letne ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati morajo izpolnjevati tudi pogoje, ki jih določa družbeni dogovor o načelih za izvajanje kadrovske politike v občini Kranj.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ISKRA ELEKTROMEHANIKA KRANJ, Kadrovska služba, Savska loka 4, 64000 Kranj.

Kandidati bodo o izboru obveščeni v 60 dneh po končanem razpisnem roku.

ZAHVALA

Za izkazano pozornost in denarno pomoč, v času dolgotrajnega bolniškega staleža se toplo zahvaljujem sindikatu TOZD TEA

Milena Tratnik

ZAHVALA

Za vse dobre želje in spominsko darilo, ki sem ga prejela ob odhodu v pokoj se sodelavcem in sodelavkam TOZD Števcu zahvaljujem in jim želim še mnogo delovnih uspehov pri nadaljnjem delu.

Vida Giosento Kavčič

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem službe zavarovanja, kakor tudi ostalim članom Iskre Elektromehanike, ki so prispevali za lepo in praktično darilo. Vsem članom Elektromehanike želim mnogo osebne sreče in nadaljnjih delovnih uspehov.

France Frelih

Sindikat mora postati gonilna sila

(Nadaljevanje s 5. strani)

tudi za usklajevanje obrambnih pripravljenosti in dela v družbeni samozasčitni med TOZD in KS. Zahtevati morajo izdelavo varnostno-politične ocene v vseh tozidih in da bodo z njo seznanjeni delavci, ki bodo na podlagi tega prevzeli obveznosti.

NALOGE DO ELEKTROMECHANIKE V AKCIJI NNNP

Tudi v naši delovni organizaciji je treba vključiti vse zaposlene v omejeno akcijo. Delavce moramo pripravljati za opravljanje nalog na področju LO in DS in podružbljanje le-teh, dopolnjevati moramo njihovo idejnopolično in splošno obrambno znanje. Posebno skrb bomo namenili vsebinski in organizacijski krepitvi obrambnih priprav in usklajevanju obrambnih načrtov med vsemi odgovornimi dejavniki SLO.

Izboljšati bomo morali tehnično in strokovno usposabljanje enot civilne in narodne zaščite, da bodo pripravljene za naloge v miru in v vojnem stanju. Na podlagi na novo izdelanih ali izpopolnjenih ocen ogroženosti posameznih okolij bodo samoupravni organi skupaj s štabi preverili smotnost in učinkovitost sedanje organizacije. Opredeliti moramo preventivne naloge, ki jih bomo nato vnašali v delovne in razvojne načrte TOZD in DO:

— Zagotovili bomo večjo povezanost in učinkovitost pri vključevanju tozidov v obrambne priprave krajevnih skupnosti, kjer imajo svoj

sedež in razmejili naloge s področja LO in DS (CZ, NZ).

— Pospešili bomo vključevanje žensk v vse strukture SLO.

— Pospešili bomo idejnopolično in strokovno usposabljanje delavcev za aktivno udeležbo v oboroženih in drugih oblikah odpora ter družbene samozasčite.

— Ob 20. juniju, dnevu civilne zaščite naj bi organizirali mobilizacijske in druge vaje enot ter štabov CZ, razstavo opreme za enote CZ, tekmovanja med enotami CZ v TOZD in KS.

— Zagotoviti moramo večje vključevanje samoupravnih organov in organov DPO v obrambne priprave TOZD.

— S sredstvi javnega obveščanja bomo redno seznanjali delavce in občane s pripravami na SLO v smislu podružbljanja obrambe in zaščite.

— Izvajali bomo naloge iz sprejete programa za delo odborov za ljudsko obrambo in družbeno samozasčito v TOZD, oz. DSSS DO Elektromehanike. V programu so določeni roki in nosilci. Pri izvajanju omenjenih nalog bodo morale prav sindikalne organizacije v tozidih poskrbeti za stalno spremljanje uresničevanja zastavljenih načrtov in nalog v akciji NNNP.

— Za pripravo na zaključno fazo akcije NNNP bomo pripravili razne oblike izobraževanja (predavanja, seminarje s področja LO in DS, varnosti v prometu, aktivnostih ob naravnih nesrečah itd.). Občasno bomo izdali posebne informativne liste TOZD in DO.

Alojz Boc

Ustanovna skupščina Kluba štipendistov Elektromehanike

S spremembami v politiki štipendiranja in s prenosom le-te s SOZD Iskra na posamezne delovne organizacije, tudi stari klub štipendistov ni mogel delovati v taki obliki, kot doslej. V pogovorih med mladino Iskre in štipendisti, je bilo sklenjeno, da na SOZD ostane še naprej Klub inovatorjev, za ostale dejavnosti starega kluba pa se ustanovijo klubi štipendistov v delovnih organizacijah. Ti klubi naj bi delovali v okviru koordinacijskih svetov ZSMS Iskra. Glavna njihova naloga pa naj bi bila organizacija štipendistov za skupne akcije ter boljšo povezanost štipendistov s svojo bodočo delovno sredino.

V ta namen je bil v Elektromehaniki že marca formiran iniciativni odbor, ki je pripravil vse potrebno za ustanovitev Kluba štipendistov Elektromehanike. Pod predsedstvom predsednika KS ZSMS DO Elektromehanike, je iniciativni odbor pripravil predlog pravilnika o delovanju kluba in usmeritveni program ter 16. maja 1979 sklical ustanovno skupščino. Skupščine se je udeležilo 200 štipendistov. Udeležili pa so se tudi predstavniki DO, ki so podprli ustanovitev kluba in mu zaeleli uspešno delo.

Štipendisti so se seznanili z organizacijsko shemo kluba, nato pa so sprejeli pravilnik o delovanju kluba in usmeritveni program. Izvolili so tudi organe kluba. Za predsednika so izvolili Andreja Križnarja, za sekretarja pa Leona Čebaška.

Klub združuje vse štipendiste Elektromehanike in je organizacijsko sestavljen tako, da so na posameznih šolah ustanovljeni aktivni štipendisti, katerih predstavniki so zastopani v

predsedstvu kluba. Za nemoteno delo pa je bilo ustanovljenih še 5 komisij

1. Komisija za družbeno ekonomski status štipendistov bo sodelovala pri organiziranju in izvajanju štipendistijske politike. Pomagala bo štipendistom pri reševanju ekonomsko socialnih problemov, sodelovala pa bo tudi pri organiziranju počitniških praks.

2. Komisija za IPD bo skrbela za idejno-politično in dodatno izobraževanje. Organizirala bo marksistični krožek, glavni poudarek pa daje inštrukcijam, strokovnim predavanjem, tečajem itd.

3. Komisija za informiranje bo skrbela za informiranje štipendistov o delovanju in akcijah kluba. Štipendiste bo obveščala o dogajanjih v DO. Skrbela bo za povezavo s podobnimi klubi štipendistov v SOZD, sodelovala pa tudi s pokrajinskimi klubi študentov. Organizirala bo razna spoznavna in družabna srečanja ter izlete.

4. Komisija za kulturo organizirala razne razstave, literarne in glasbene večere. Sodelovala bo pri organizaciji proslav. Za štipendiste bo organizirala ogled gledaliških ter drugih kulturnih prireditev.

5. Komisija za šport bo organizirala razna tekmovanja. Formirala bo ekipe, ki se bodo udeležile sindikalnih tekmovanj Iskre. Organizirala bo šahovski krožek ter rekreacijo za štipendiste, kakor tudi med štipendisti zelo priljubljene smučarske izlete.

Iz vsega povedanega je razvidno, da si je klub štipendistov zastavil precej zahtevne cilje, ki jih bo lahko uresničil, le če se bodo vsi štipendisti aktivno vključili v delo. Zato vse štipendiste pozivam, naj se aktivno vključijo v delo komisij.

Andrej Križnar

ZAHVALA

Vsem sodelavcem oddelka za družbene službe se iskreno zahvaljujem za darilo ob odhodu v pokoj

Ivanka Vrtovec.

Kakšen razvid del in nalog

Reorganizirali smo Avtomatiko — ker želimo dosegati boljše poslovne rezultate. Reorganizacija je res v glavnem le strokovno delo, vendar je brez podpore vseh zaposlenih reorganizacija pogostokrat obsojena na neuspeh. Vedno znova lahko ugotovljamo, da vse prepogosto prav delavci zadnji zvedo, kaj se zanje pripravlja.

Skelet nove organiziranosti Avtomatike je sprejet in samoupravno potrjen: 11 temeljnih organizacij in 3 delovne skupnosti (samoupravni sporazum o združitvi v delovno organizacijo). Pomemben del tega sporazuma je tudi razdelitev poslovnega predmeta Avtomatike med subjekte Avtomatike.

Tudi temeljna organizacija in delovne skupnosti so v grobem določile svojo organizacijo: določili so organizacijske enote (sektorje, oddelke, službe) in se tudi dogovorile, za kateri del poslovnega procesa TO, oz. DS bo posamezna organizacijska enota zadolžena (gl. statute temeljnih organizacij, oz. delovnih skupnosti).

Od tu naprej že lahko govorimo o mikroorganizaciji — vsaka organizacijska enota mora glede na zadolžitve iz statuta ugotoviti, katere naloge se morajo v tej OE izvršiti ali opravljati, da OE izpolni svoje zadolžitve iz statuta.

Kako ugotoviti potrebne naloge, oz. kako jih zapisati, smo poskušali razložiti v Metodologiji za izdelavo razvida del in nalog.

Izhodišče postavljanja organizacijske sheme Avtomatike je bil Elaborat o programski usmeritvi. Ta je določal med drugim:

— subjekte v novi Avtomatiki

— poslovni predmet nove Avtomatike, oz. posameznih subjektov

— teoretično izhodišče ugotavljanja potrebnih nalog kot elementov poslovnega procesa (dr. Ivanko: Metode sodobne organizacije dela)

Elaborat je bil predvsem dokument o ciljih, ki naj jih zasleduje Avtomatika. Glede na te cilje je sledila zasnova organizacije. Organizacija mora torej vedno slediti ciljem, oz. smotrom, ki jih želimo doseči, oz. takole: organizacija je orodje za doseganje ciljev neke organizacije združenega dela.

Kakšna je torej vloga mikroorganizacije, zakaj naj bi bila potrebna?

Nihče se danes npr. ne vpraša, zakaj je za ta, ali oni izdelek napisan tehnološki postopek — z vsemi potrebnimi operacijami in normativi teh operacij.

Mar bi podobno ne mogli reči, da je zadolžitev te, ali one organizacijske enote tudi nekakšen „izdelek“, ki ima prav tako svojo „tehnologijo“ (tehnologij naj malce „zamižijo“ pri teh primerjavah). Razlika je le v tem, da je element tehnološkega postopka (delovna) operacija, element režijskega tehnološkega postopka (organizacijske enote) pa (delovna) naloga.

ISKRA AVTOMATIKA
TOZD ORODJA
Ljubljana, Stegne 15

ODBOR ZA MEDSEBOJNA DELOVNA RAZMERJA
objavlja prosta dela in naloge:

- VODJA KONSTRUKCIJE ORODIJ**
Pogoji za uspešno opravljanje del in nalog so:
— ing. strojništva — smer orodjarstvo
— štiri leta delovnih izkušenj pri opravljanju del in nalog konstrukterja orodij
- GLAVNI SKLADIŠNIK**
Pogoji:
— strojni tehnik
— tri leta delovnih izkušenj
- RAZPISOVALKA DELOVNIH NALOGOV**
Pogoji:
— dveletna administrativna šola
— dve leti delovnih izkušenj
- STRUGARJA — 3 delovne naloge**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- REZKALCA — 4 delovne naloge**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- KOPIRNEGA REZKALCA — ena delovna naloga**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- KOORDINATNEGA VRTALCA — 2 delovni nalogi**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- PROFILNI BRUSILEC — 3 delovne naloge**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- VARILEC — VZDRŽEVALEC — ena delovna naloga**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- PRIUČENI KALILEC — ena delovna naloga**
Pogoji:
— poklicna kovinarska šola
— dve leti delovnih izkušenj
- SNAŽILKO — ena delovna naloga**
Pogoji:
— nepopolna osemletka
— brez izkušenj

Za vsa navedena dela in naloge, se delo združuje za nedoločen čas, s pogojem uspešno upravljenega poskusnega dela, ki traja 45 dni. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev, naj kandidati pošljejo na kadrovska službo, v 15 dneh od dneva objave na gornji naslov.

Obisk Dragana Markoviča

Že mesec tega bo, kar so naš kolektiv Iskra—Avtomatika, TOZD Tovarno naprav in elementov za energetiko obiskali člani CK ZKJ Dragan Markovič in predstavniki ZK občine Bežigrad Bučar, Novak, Malešič in Nikolič. Razgovora se je udeležil tudi predsednik kolegijskega poslovnega organa delovne organizacije Stane Preskar.

Z našo OOOZ smo v razgovoru poudarili nekatera bistvena vprašanja današnjega in bodočega razvoja. Po uvodni kratki predstavitvi Iskre ter programa in nalog naše OOOZ pri uresničevanju naših programov in ciljev, smo kritično ocenili trenutno stanje in razmere v vrstah Zveze komunistov. Hkrati smo se pogovarjali in ocenili, kako smo se lotili idejne, akcijske in organizacijske usposobljenosti ZK za uresničevanje naših ciljev po kongresu.

Najvažnejša vprašanja, o katerih je tekel razgovor, so bila:

— kako uveljavljamo samoupravno-družbenoekonomske odnose

— kako smo delavcem približali odločanje o razširjeni reprodukciji

— kako dosledni smo pri izvajanju zakona o združenem delu in drugih družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih, razvojnih načrtih in programov ter kako se lotevamo ukrepov tekoče ekonomske politike in stabilizacije.

Med pogovorom se nismo mogli izogniti spoznanju, da moramo poleg

kazalcem materialnega razvoja dati velik poudarek in upoštevati tudi razvoj osebnega in družbenega standarda.

Kako uresničujemo dohodkovne odnose v TOZD in DO in SOZD, kako urejamo medsebojne odnose z združevanjem dela in sredstev. V naši sredini je večina mladih komunistov iz vrst delavcev. Zato je beseda tekla tudi o tem, kako mladi komunisti usmerjajo druge delavce in kako delujejo v svojih sredinah pri stalnem preverjanju in ugotavljanju politične klime v kolektivu.

Velikega pomena in stalna naloga vsake OOOZ so načrti in programi dela, kadrov in idejno politično izobraževanje članov ZK.

Govorili smo tudi o akciji „Nič nas ne sme presenetiti“, v okviru katere je naša OOOZ uspešno speljala eno od svojih preizkušenj.

Ob koncu bi lahko rekli, da si takih obiskov in plodnih razgovorov želimo še več.

Bojan Cerar

vprašali, če sploh želimo uresničiti določila ZZS?

Kaj predstavlja torej Metodologija: tekst je bil razmnožen v 200 izvodih tako, da so ga lahko dobili vsi vodje organizacijskih enot v vsej Avtomatiki. Prav, ti v prvi fazi nosijo največje breme: pri izdelavi KATALOGA NALOG ORGANIZACIJSKE ENOTE se bo najprej pokazala njihova (ne)posposobnost. Vodje morajo prenehati misliti o svoji vlogi kot „policaju“ OE, ampak so najprej tehnologiji dela v svoji enoti: poznati morajo tehnologijo dela katere naloge je treba opraviti, da OE izpolni svoje zadolžitve. V drugi vrsti morajo potem biti organizatorji dela — razdeliti naloge sodelavcem v enoti, spremljati izvrševanje nalog in oceniti ter poročati o rezultatih dela svoje enote.

V metodologiji smo poskušali postaviti definicijo „režijske“ naloge (kot elementa tehnologije OE). Če se bodo v vseh subjektih Avtomatike kolikor toliko držali napisanih navodil (sprejeli pa jih bomo verjetno tudi samoupravno kot sporazum o organizaciji dela) in, če bomo uporabili za določanje zahtevnosti tako določenih nalog enotna merila (enoten „meter“ — predlog samoupravnega sporazuma je tudi že pripravljen), potem bomo smeli pričakovati: — da bomo končno lahko urejali odnose med TOZD in delovnimi skupnostmi dohodkovno

— da se bo vendarle tudi v režiji začelo z delitvijo po delu

— končno tudi to, da bo veljalo v vsej Avtomatiki: za enako delo enak (osebni) dohodek

Seveda ne jutri! Pot do tega cilja je še zelo dolga. Ampak: neke in neke je treba vendarle začeti. V Iskri se formira projekt-na skupina, ki bo poskušala kompleksno in enotno urediti ta področja za vso Iskro (nosilec je BII):

— ugotavljanje nalog, organizacija dela, razvid del in nalog

— vrednotenje zahtevnosti del in nalog

— ugotavljanje sestavljenosti del in nalog

— vzorčni katalog del in nalog

— ugotavljanje individualne učinkovitosti

— minulo delo

— itd.

Najbrž bo glede organizacije dela, oz. izdelave kataloga nalog ter razvida del in nalog obveljala kar „naša“ metodologija... V metodologiji gre v glavnem bolj za strokovne zadeve, ki jih je mogoče razložiti kot tehnologijo organizacijske enote (gl. zgorej), en kanček pa bi bil tudi naslednji: da bi vsi začeli svoje delo gledati kot sistem, ki ima svoj vhod (input), centralni proces in izhod (output).

INPUT (VHOD) predstavlja vse, kar mora izvajalec vložiti v nalogo, da doseže smoter naloge. To so informacije v najširšem smislu: material, prematerial, sestavni deli, delovna sredstva, energija, dokumentacija, navodila, pravilniki, ustna naročila in sporočila, izdelane analize, znanje, izkušnje, ...

Centralni proces delimo na metode dela in delovne postopke.

METODE DELA pomenijo odločanje o najprimernejšem načinu — postopkih obdelave vhodnih informacij, da dobimo zaželeni rezultat (da dosežemo smoter naloge). To pomeni določitev vrstnega reda postopkov, izbiri najprimernejših postopkov, delno tudi oblikovanje delovnih postopkov.

POSTOPKI DELA: poudarek je na zahtevnosti miselnih procesov, oz. pridobljenega teoretičnega in praktičnega znanja.

OUTPUT (IZHOD, REZULTAT) sistema predstavlja smoter vse aktivnosti, končni cilj naloge, hkrati pa novo informacijo, input za drugo nalogo.

UROŠ BLATNIK, dipl. psih.

Obvestilo

Štipendisti ali bi radi naredili letnik, oz. popravni izpit in za to porabili najmanj poštenc. Poskusite z inštrukcijami, ki jih organizira Klub štipendistov Iskra DO Elektromehanika. Za inštrukcije pa so potrebni tudi inštruktorji, zato se javite tudi tisti, ki bi bili pripravljeni inštruirati. Cena inštrukcij je 60 din, od tega pol ico plača klub. Prijavite se čimprej v kadrovska službi v Elektromehaniki, Savska loka 4, Kranj na oddelku za štipendije.

Klub štipendistov Iskra
DO Elektromehanika

ISKRA

St. 22 — 2. junij 1979

TOZD UPOROVNI ELEMENTI ŠENTJERNEJ

Hibridna vezja so zelo iskana

„Po hibridnih vezjih je po svetu in doma v Jugoslaviji veliko povpraševanje. Prodali bi lahko mnogo več, kot uspešno narediti, „nam je povedal vodja tehnologije v šentjernejskih Hibridnih Stane Močnik. Pogovorili smo se z njim zlasti o možnostih te sodobne veje proizvodnje elementov v proizvodnji in na trgu.

Predvsem, manjka zmogljivosti. Tehnika hibridnih vezij ima tri glavne veje: pasivna vezja, aktivna vezja s klasičnimi elementi in tretja veja pa so aktivna vezja z miniaturnimi komponentami. Tehnika hibridnih vezij je v bistvu sklop večjih elementov elektrone za določene namene v profesionalni elektroniki in v izdelkih široke potrošnje. Ima vrsto prednosti pred posameznimi elementi, najvažnejša pa je velika zanesljivost, ki jamči tudi kvaliteto izdelkov.

Žal pa se pri nas v elektronski industriji še vse premalo zavedamo velike uporabnosti in ekonomske vrednosti hibridnih vezij in zato jih marsikje še ne uporabljajo. Po svetu jih že zelo veliko uporabljajo v različnih električnih napravah, v elektroniki, zabavni elektroniki, telefoniji in pri izdelavi ostalih profesionalnih elektronskih naprav. Zlasti je pomembno za izdelovalce in porabnike teh vezij, da imajo ta zelo točne parametre in ožje tolerance od klasične uporabe posameznih elementov.

Največji problem v šentjernejski Iskri, oz. v delovni enoti hibridnih vezij so premajhne zmogljivosti. Iskra ima vse strokovne možnosti za

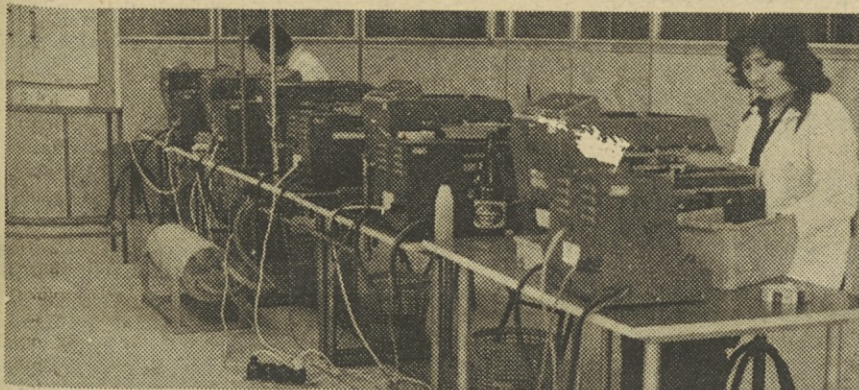
mного večjo proizvodnjo, visoko kvaliteto in zanesljivost, manjka pa strojnih zmogljivosti za večjo proizvodnjo. Treba bo uporabiti to veliko možnost, sicer bo vlak odpeljal in ušla nam bo še ena velika možnost za uveljavljanje doma in na svetovnih trgih.

Predvsem je važno, da so hibridna vezja iz šentjernejske Iskre po tehnološki dognanosti in kvaliteti ter zanesljivosti povsem na svetovni ravni. Zato bo treba čimprej razmisliti o večjih vlaganjih v ta perspektivni plan in tega se v Industriji elementov dobro zavedajo.

Prav zato vse več vlagajo v razvojno dejavnost na tem področju. Ker jim doma v šentjerneju manjka strokovnjakov, so svoj razvoj organizirali z lastnimi strokovnjaki na Inštitutu Jožef Stefan, kjer s pomočjo Inštituta in z lastnimi silami skušajo doseči naj-sodobnejši program hibridne tehnike. V okviru tega razvoja teče tudi večja razvojna naloga – razvoj tekočih kristalov. To je naj-sodobnejša tehnična možnost, ki je novost v jugoslovanski elektronski industriji. Tekoče kristale bodo uporabili v več izdelkih na področju elektronike, zlasti v telefoniji in natančnejših in zahtevnejših urah.

V šentjernejski Iskri hitijo, škoda da jim manjka sredstev za večja vlaganja v avtomatizacijo in večanje proizvodnje na tem perspektivnem področju. Tudi na strokovnem delu si prizadevajo doseči še več in tekoče inovirajo in osvajajo naj-novejše dosežke tega zanimivega in perspektivnega proizvodnega programa.

FY

V proizvodnji hibridnih vezij.

Ustanovni občni zbor osnovne organizacije sindikata v Mikroelektroniki

MIKROELEKTRONIKA

Ustanovili so sindikalno organizacijo

„Da bi uresničevali svoje pravice kot delavci, da bi se tvornejše vključevali v samoupravne tokove v naši delovni organizaciji, da bi lažje ščitili svoje interese – predlagam, da ustanovimo svojo osnovno organizacijo sindikata“, je predlagala delovna predsednica na ustanovnem zboru sindikalne organizacije v Mikroelektroniki. Vsi člani kolektiva so glasovali za predlog.

Tako je bila ustanovljena nova osnovna organizacija sindikata v Mikroelektroniki 28. maja 1979. Trideset-članski kolektiv te delovne organizacije v ustanavljanju je mlad – po letih in stažu. Spopadel se je z naj-sodobnejšo proizvodnjo in najzahtevnejšo tehniko: proizvodnjo mikrovezij.

Alojz Perko, namestnik predsednika sindikata IEZE je pozdravil vse nove člane sindikata in jim zaželel veliko uspehov na družbenopolitičnem in delovnem torišču. Spomnil jih je tudi njihovih pravic in dolžnosti, ki so hkrati namen sindikalne organizacije. V sindikatu bodo lažje organizirali učinkovito obveščanje, ki je podlaga vseh javnih razprav in odločanj. V osnovni organizaciji bodo tudi lažje uveljavili vse svoje pravice in tako učinkovito gospodarili v svoji organizaciji združenega dela in poskrbeli za potrebe družbenega in osebnega standarda.

Nato so izvolili prvi izvršilni odbor. Predsedni je Boris Sobočan, tajnica Marijana Čeh in blagajnik Saša Miklavčič.

KF

Iskra iz Stuttgarta v šentjerneju

Kolektiv naše Iskre Elektronik iz Stuttgarta je bil na obisku v Sloveniji od petka, 25. do nedelje, 27. maja letos. Obiskali so več Iskrinih tovarn, hkrati pa opravili precej poslovnih pogovorov. Med drugim so se oglasili tudi v TOZD Upori v šentjerneju.

Tu so jih najprej pozdravili zastopniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij in najbolj zaslužnim podelili slike domačih slikarjev z motivi dolenske pokrajine. Gostje iz Stuttgarta so si ogledali tudi proizvodnjo in se seznanili s problemi in uspehi Tovarne uporov.

Po ogledu tovarne so odšli na piknik v bližnji gozd. Postregli so jim s podgorsko specialiteto – jagenjčkom na ražnju in seveda so ga lepo zalili z domačim cvičkom. Vsem našim sodelavcem Iskre Elektronik so dali za spomin lončenega petelina, simbol šentjerneja.

F. Kotar

Naši sodelavki Rose Ricker in Claudia Osteit sta bili navdušeni nad petlini.

„ISKRA“ Industrija širokopotrošnih izdelkov Široka potrošnja TOZD tovarna televizijskih sprejemnikov TV Pržan. Ljubljana, c. Andreja Bitenca 68

objavlja naslednja dela in naloge:

- referent uvoza in izvoza
- Pogoj: ekonomski ali elektrotehnik, nad 4 leta delovnih izkušenj, znanje enega tujega jezika,
- referent nabave
- Pogoj: strojni ali elektrotehnik, nad 2 leti delovnih izkušenj,
- tehnolog vzdrževanja
- Pogoj: elektrotehnik – jaki tok, nad 4 leta delovnih izkušenj,
- vodja elektro vzdrževanja
- Pogoj: elektrotehnik – jaki tok, nad 4 leta delovnih izkušenj,
- vodja vzdrževanja zgradb
- Pogoj: KV mizar, nad 4 leta delovnih izkušenj
- skupinovodja plastike
- Pogoj: KV kovinske stroke, nad 4 leta delovnih izkušenj

Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe v roku 15 dni po objavi na gornji naslov.

Iskraši!

Zajčja dobrava vas vabi in pričakuje 30. junija na osrednji proslavi dneva ISKRE in dneva borca. Pohitite s prijavi in si zagotovite udeležbo!

Tokrat vam predstavljamo darilni paket, katerega bo prejel vsak udeleženec prireditve.

Darilni paket vsebuje:

- lončeno posodo
- leseno žlico
- vrečko iz jute
- jubilejno značko
- in nalepko

Za kupon, s katerim boste prejeli paket, dobite še golač, tri žemlje in 1 liter vina.

Uspešen start

V TOZD TGA so s poslovnimi rezultati v prvem četrtletju vsekakor lahko zadovoljni. Konec lanskega leta so poskrbeli za potreben reprodukcijski material, kar je tudi omogočilo optimalno izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, vendar težav kljub temu ne manjka. Predvsem jih povzroča pomanjkanje deviznega priliva ter obratnih sredstev, glede na proizvodnjo sezonskih izdelkov in povečanje obsega poslovanja. O rezultatih poslovanja v prvem četrtletju smo se pogovarjali z direktorjem TOZD TGA ing. Ljubomir Slavkovičem.

Kako ste ustvarili dohodek?

Doseženi dohodek v prvem četrtletju letošnjega leta je bil v primerjavi z letom prej dosežen z indeksom 182, oz. večji od načrtovanega. Prav tako je ugodna primerjava dohodka na delavca, ki je za 70 % večji kot v istem obdobju lanskega leta in za 22,4 % nad načrtovanim.

Na tako ugodna gibanja je vplivalo več činiteljev. Tako se je celotni prihodek povečal za 6 % v primerjavi s porabljenimi sredstvi in je bil s tem za 15,6 % nad načrtom. Iz tega lahko zaključimo, da so bila porabljena sredstva v strukturi celotnega prihodka nižja kot so bila v enaki dobi preteklega leta, oz. kot so bila načrtovana. Na to je vplivalo delno povečanje prodajnih cen, delno pa tudi usmeritev proizvodnega asortimana. Tako smo kljub povečanju cen izdelavnemu materialu dosegli boljši dohodek.

Cena repromaterialu se sicer ni zvišala za toliko, kot smo predvidevali, vendar pa je znano – in to moramo upoštevati, da se cenovna inflacija povečuje hitreje v drugi polovici leta in če bodo stabilizacijski ukrepi vplivali pozitivno, se bo to povečanje gibalo do konca leta v načrtovanih mejah, v nasprotnem primeru pa bo naša akumulacija lahko zelo močno ogrozila.

Nadalje se je povečal dohodek tudi zaradi prestrukturiranja stroškov skupnih služb. Prišlo je do boljših rezultatov kot smo načrtovali. Naša temeljna organizacija je namreč načrtovala stroške skupnih služb v materialni porabi, ker pa se DO ni tako reorganizirala, kot je bilo predvideno, so v prvem trimesečju zajeti še vsi dohodki.

Pri analizi stroškov ugotavljamo, da se stroški gibljejo v mejah načrta, razen stroškov za električno energijo, transport ter druge zunanje storitve, ki so se povečale nad planiranimi stroški zaradi povečanja cen. Sicer pa so bili že v gospodarskem načrtu predvideni ukrepi in postavljeni cilji za varčevanje pri porabi materiala, zmanjšanju zastojev v proizvodnji in boljšem izkoriščanju razpoložljivega delovnega časa.

Kako pa čisti dohodek?

Ker so se relativno znižala porabljena sredstva, povečal dohodek v absolutnem znesku, in dohodek na delavca, je tudi logično povečanje čistega dohodka, ki se je povečal za 125 % glede na enako obdobje lani, načrt pa smo uresnili z indeksom 99,4 %. Če primerjamo doseženi čisti dohodek na delavca, lahko ugotovimo, da je bil slednji za 106 % večji kot leto prej in za 3,7 % nad načrtom. Na tako visoko povečanje je vsekakor vplivalo dose-

Ljubomir Slavkovič.

ganje načrtovanega povečanja storilnosti in gospodarnosti, kakor tudi vpliv prispevkov iz dohodka, ki so v obračunski dobi akontirani na osnovi doseganja rezultatov v preteklem letu.

V prvem četrtletju je bil delež čistega dohodka za osebne dohodke za 86 % večji kot leto prej, delež OD na delavca se je v tem času povečal za 47 %. Povejmo še, da so se samoupravno dogovorjena sredstva za SIS iz OD povečala za 11 % več, kot neto OD.

Kako je z akumulacijo?

Po predlagani razporeditvi dohodka in čistega dohodka v obravnavani obračunski dobi smo izločili za akumulacijo 13,52 % od ustvarjenega dohodka, medtem ko pa v lanskem prvem trimesečju 1,56 %. Načrtovali smo 11,50 %, iz česar sledi, da smo po predlagani razporeditvi in delitvi izločili za 2,02 % več sredstev za akumulacijo kot smo predvidevali.

Kako je potekal izvoz?

Izvoz je problematičen. Za 8,7 % smo pod načrtom in ta izpad lahko negativno vpliva na uvoz repromateriala, upoštevajoč tudi obvezno vezavo uvoz-izvoz.

Akcije za pospeševanje izvoza so po naših močeh, kot tudi prek IC že v teku, vendar se bo potrebno tudi glede priprave in proizvodnega načrta elastično prilagoditi tržnim razmeram.

Kakšno bo nadaljnje letošnje poslovanje?

Ker proizvajamo v glavnem sezonske artikole (aparate za ogrevanje), predvidevamo tudi povečevanje zaloga do konca avgusta. To bo seveda negativno vplivalo na poslovni rezultat prvega polletja in delno tudi na tretje četrtletje.

Da bi omilili te vplive, je potrebno začeti akcije za izvensezonsko razprodajo aparatov za ogrevanje. Temeljno banko pa nameravamo zaprositi za sredstva, ki so nam potrebna za premostitev financiranja sezonskih zalog.

Glede načrtanih in planiranih poslovnih rezultatov, oz. obsega poslovanja, doseganja dohodka, čistega dohodka, akumulacije in osebnih dohodkov ter za njihovo doseganje je vsekakor pomembno tudi uresničevanje investicijskega programa in pridobivanje sredstev za financiranje planiranih investicij za izboljšanje tehnologije, uvajanja novih izdelkov in dohodkovno intenzivnejšega zaposlovanja v naši tovarni.

Tudi ta akcija je v teku, vendar doslej še ni pokazala pozitivnih rezultatov, vsaj glede pridobivanja bančnega kredita, kot tudi ne deleža pri skupni naložbi. Določena oprema po investicijskem elaboratu pa je tehnološko nujno potrebna za dosego poslovnih ciljev v našem gospodarskem načrtu.

Boris Čerin

„Na podlagi 8. in 45. člena statuta in 31. člena pravilnika o delovnih razmerjih, delavski svet TOZD UPOROVNI ELEMENTI, n.sub.o., šentjernej

razpisuje

imenovanje delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostjo za opravljanje del in nalog:

1. NAMESTNIKA DIREKTORJA TOZD
2. VODJE DELOVNE ENOTE UPORI
3. VODJE DELOVNE ENOTE POTENCIOMETRI
4. VODJE DELOVNE ENOTE INDUSTRIJSKA ELEKTRONIKA
5. VODJE DELOVNE ENOTE HIBRIDNA VEZJA

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje glede strokovnosti in delovnih izkušenj:

- pod tč. 1: visokošolska izobrazba tehniške ali ekonomske stroke in 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja poslovanja
- pod tč. 2: visokošolska izobrazba elektrotehniške, kemijske ali strojne stroke in 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja proizvodnih procesov
- pod tč. 3 in 4: visokošolska izobrazba elektrotehniške stroke in 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja proizvodnih procesov
- pod tč. 5: visokošolska izobrazba kemijske ali elektrotehniške stroke in 4 leta delovnih izkušenj na področju vodenja in organiziranja proizvodnih procesov

Kandidati morajo izpolnjevati še naslednje pogoje:

- pogoj moralne in politične neoporečnosti
- pogoj aktivnega odnosa do samoupravljanja
- znanje enega svetovnega jezika

Izbrani kandidati bodo imenovani za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe z ustreznimi dokazili o strokovnosti in družbenopolitični ter samoupravni aktivnosti v 15 dneh po objavi razpisa kadrovske službi TOZD Uporovni elementi šentjernej z oznako „za razpisno komisijo“.

O izbiri bo odločeno v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po sprejetju sklepa o izbiri in imenovanju na delavskem svetu TOZD Uporovni elementi šentjernej.

Dan mladosti v Kranju

Dan mladosti — Titov rojstni dan, praznik vseh nas in še zlasti mladih. Z mnogimi prireditvami in manifestacijami ga je praznovala vsa Jugoslavija. Še posebej pa kraji, koder je tekla pot štafete mladosti, ki je 25. maja prispele na cilj. Titu jo je izročila Sanja Hiseni, 22-letna študentka medicinske fakultete v Prištini.

Tudi po Gorenjski so v dneh praznovanja potekale številne svečanosti, na predvečer praznika pa je svojo proslavo pripravila tudi mladina Kranja. Pred stavbo občinske skupščine so se zbrali, brigadirji, taborniki, modelarji, mladi delavci, pionirji, pohodniki, novopečeni člani teritorialnih enot in drugi, ki so nato ob igranju godbe korakali na prireditveni prostor v Savskem logu.

Proslava je obsegala recitacije in pesmi v pozdrav Titu in prazniku mladosti, svoje veščine so pokazali tudi člani kranjskega karate kluba. Novi člani TO so svečano potrdili svoj vstop v vrste SLO, potem pa je na prireditvenem prostoru zagorel kres, okrog katerega so mladi sklenili roke in zaplesali kolo.

Po proslavi se je večer spremenil v sproščeno zabavo ob igranju ansambla Dvanajsto nadstropje iz Ljubljane, k vzdušju pa je s svojo glasbo in šalami prispeval še Tomaž Domicelj.

Kranjske prireditve smo se seveda udeležili tudi mladi Iskraši in morda smo bili celo v večini. K. Mohar

S proslavo dneva mladosti v Savskem logu.

Lanski zmagovalci iz TOZD Mali zaganjalniki. In letos?

ŠPORTNE IGRE AVTOELEKTRIKE

V sredo popoldne se je sestala komisija za šport in rekreacijo, ki deluje v okviru sindikata novogoriške Avtoelektrike. Referenti iz vseh TOZD so se dokončno dogovorili o organizaciji letošnjih množičnih športnih iger Iskre — Avtoelektrike, ki bodo 8. in 9. junija v novogoriškem športnem parku.

Po prijavi ekip, ki so jih posredovali športni referenti iz temeljnih organizacij Ilkoto Vidicu, referentu za šport na nivoju DO, bo letos nastopilo rekordno število športnic in športnikov, saj bo vsekakor presseglo število 700, v Avtoelektriki pa je 3000 zaposlenih. Za mali nogomet se je prijavilo 9 ekip, v rokometu se bodo pomerile 4 moške in 5 ženskih ekip, v košarki 4 moške ekipe, streljalo bo 8 ženskih ekip in 9 moških, za tekmovalno v odbojki je prijavljenih 5 ženskih ekip in 7 moških, na kegljišču se bodo pomerile tekmovalke iz 7 TOZD in tekmovalci iz 8 TOZD, sedem

ekip se bo pomerilo v balinanju, 6 ekip pa v šahu.

Torej bo res množično tekmovanje, ki bo obenem tudi nekakšna „izbirna generalka“ za letošnje športne igre SOZD Iskra. Naj povemo še to, da je letošnji pokrovitelj in organizator: TOZD — Tovarna delovnih sredstev Nova Gorica, njeni predstavniki pa so že na sestanku športnih referentov obljubili, da bodo pripravili tekmovanje in sploh vso organizacijo. Športnih iger kar se da vzorno, saj hočejo prav s tem potrditi sloves dobrih organizatorjev.

Marko Rakušček

POHOD NA POLJANO

Za vse privrženke športa in rekreacije bo letos ponovno organiziran pohod na Poljano, letos že tretji po vrsti. Pohod bo v nedeljo, 3. junija 1979. Udeleženci bodo odšli iz Trstenika prek vasi Povlje do Male poljane, cilj pa je na Veliki Poljani (1401 m). Pohod je primeren za družinski izlet, planince začetnike, oz. za vse ljubitelje narave. Uspeli dosedanja prireditvi potrjujejo, da si delovni človek čedalje bolj želi stika z naravo in tovrstne oblike rekreacije. Udeleženci bodo na cilju dobili požirek toplega čaja in spominsko značko. Pohod bo organiziralo SD Kokrica.

ZAHVALA

Ob izgubi mojega draga očeta

ANTONA SADARJA

se zahvaljujem vsem sodelavcem Iskre, Industrije za avtomatiko za izraze sožalja, podarjeni venec, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Tončka.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi

mojega moža

ANDREJA GROFELNIKA

se iskreno zahvaljujem kolektivu TOZD IPT in odboru Rdečega križa za izraze sožalja, darovane vence ter spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Dragica in hčerka Anka.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

najine drage mame

JULIJE GAJŠEK

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Tovarna merilnih naprav za podarjeno cvetje, izraze sožalja, denarno pomoč in spremstvo na njeni zadnji poti

Žalujoča sin Milan in hči Mira Černe.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi

dragega očeta

in starega očeta

MARTINA KRALJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam v montaži števec za denarno pomoč in izraze sožalja

Žalujoči hčerka Ani z družino ter vnukinja Mira Debeljak z družino.

ČASOPISNE NOVICE

Delovna skupnost CK ZKJ, ki jo je vodil izvršni sekretar predsedstva Pavle Gaži, je pred dnevi obiskala našo industrijo elementov za elektroniko v Stegnah in se pri tem seznanila z uspehi in težavami te naše delovne organizacije. Sporočilo je posredovalo ljubljansko Delo.

Vestnik iz Murske Sobote je objavil obširen članek o industriji na Gorenjskem ter posvetil precej prostora naši kranjski delovni organizaciji. Pri tem navaja, da kranjska Iskra pripravlja oblikovanje nekaterih novih tozdov, že sedaj presega planska prizadevanja, prodaja licence in oblikuje mešane družbe v vseh delih sveta. V zadnjih petih letih se je število zaposlenih v delovni organizaciji povečalo le za osem odstotkov, proizvodnja pa se je povečala za petkrat in tudi izvoz, ki bo letos dosegel predvidoma 65 milijonov dolarjev, se je povečal v tem obdobju za trikrat.

Zagreški Večernji list poroča, da bo Iskra zgradila v Tolmini prvo vozliščno avtomatsko telefonsko centralo elektronske vrste metacenta 10 C.

Ljubljanski Dnevnik poroča v obširnem članku o rasti in proizvodnji tovarne telekomunikacij na Laborah. Med tekoče probleme tovarne navaja pisec Peter Colnar vprašanje novih visokokvalificiranih kadrov in pa proces reorganizacije v sami delovni organizaciji, ki že šteje skoraj 11 tisoč zaposlenih.

Ljubljanska Delavska enotnost poroča v stolpcu komentarjev o investicijski dejavnosti na Slovenskem. Pri tem se je pisec osredotočil na Iskro in meni, da je Iskra glede investicijskih naložb nekaj let spala in zato krepko zaostala za planiranimi načrti. Sedaj skuša zamujeno nadoknaditi, pot pa vodi le prek združevanja sredstev. Ob koncu svetuje, da je treba vsakega delavca pri nas prepričati o združevanju sredstev, ker imajo širši in pomembnejši cilji prednost pred ožimi, kratkoročnimi.

Mariborski Večer se loteva obravnave investicijske dejavnosti v Iskri. V ta namen je sestavil M. Vršnik obširen članek o Iskri, oz. njeni investicijski dejavnosti sedaj in v prihodnje.

V Mariboru bodo dobili nov sodoben telekomunikacijski center za pošto, telegraf in telefon, čeprav lokacija še ni določena. Nova stavba in oprema bo veljala blizu 350 milijonov dinarjev. Tod bo Iskra postavila prvo elektronsko centralo v Mariboru, poroča mariborski Večer.

V Iskrini TOZD Orodja so delavci sklenili, da nikdar več ne pridejo na neslavni seznam „izgubašev“. Tako začne članek ljubljanski Dnevnik glede tega našega tozda v Stegnah. Članek obširno opisuje vso zgodovino tozda od njegovega nastanka in pri tem omenja, da tovarna ni bila nikdar zgrajena do konca, saj je zmanjkalo denarja za obratna sredstva in za plačilo carine za vse stroje. Nekateri stroji so tako stali na carini nič manj kot tri leta. Vsakoletne izgube so potem pokrivali z internimi posojili, ki znašajo danes že 19 milijonov dinarjev. Veliki krediti tudi kažejo, da vsi dosedanja sanacijski programi niso bili dosti vredni, ker je perspektivo tozda prejšnje vodstvo uvidelo le v hidravliki, ne pa v izdelavi orodja. Lanski zaključni račun pa je že rezultat prizadevanj 112-članskega kolektiva za boljše poslovanje. Tako so lani zaključili poslovno leto že z 260 tisoč dinarji ostanka dohodka. Sedaj načrtuje tozdz investicijska vlaganja v tehnološko opremo, izkoristili pa bodo tudi še velike notranje rezerve, piše Silvo Matelič.

Iskra iz Ljubljane je začela letos kompletno prestrukturirati in modernizirati proizvodnjo, kar naj bi trajalo do konca 1981. leta. Investicijski načrt predvideva za to vlaganja v vrednosti osem milijard dinarjev. Polovico teh sredstev bo Iskra zagotovila iz lastnih skladov za investicijo, piše zagrebški Privredni vjesnik.

Gospodarski vestnik poroča, da so se v kranjski Elektromehaniki odločili, da bodo vso telekomunikacijsko proizvodnjo preselili na Labore. Konec maja bo v eni izmed tovarniških hal na Laborah že stekla preseljena telekomunikacijska proizvodnja, hkrati pa bodo začeli graditi nove hale za postopno povečanje proizvodnje telefonskih central in telefonskih aparatov. Investicijska programa za povečanje proizvodnje telefonskih central v znesku 342 milijonov dinarjev in za povečanje proizvodnje telefonskih aparatov v znesku 564 milijonov dinarjev je banka že odobrila.

Glas iz Kranja poroča o TOZD Telefonske enote na Blejski Dobravi in lanskoletnih poslovnih rezultatih. Pri tem navaja, da je dosegla ta TOZD lani kar več kot 76 milijonov dinarjev čistega dohodka.

Med dobrotniki srebrnega znaka zveze sindikatov Slovenije v občini Ljubljana-Siška je tudi OO ZS Iskra-Avtomatika, TOZD Signalnovarnostnih naprav, piše ljubljanski Dnevnik.

Zbral in uredil
Marjan Kralj

ŠAHOVSKI FESTIVAL V PULI

V dneh od 19. do 25. maja 1979 je bil v Puli XXII. mednarodni ekipni šahovski festival v čast dneva mladosti. Na tej največji šahovski prireditvi v Jugoslaviji doslej je sodelovalo prek 350 ekip, od tega 57 iz tujine in to iz Avstrije, Nemčije, Madžarske, Poljske, Luksemburga in Kitajske ter 7 ekip naših zdomcev. Razveseljivo je, da je sodelovalo tudi 34 ženskih ekip.

Sorazmerno dober uspeh so dosegli tudi igralci SD Iskra, saj so sodelovali s skupno 7 ekipami in to:

Iskra — reprezentančna ekipa, ki je kot zmagovalca za pokal maršala Tita v SR Sloveniji sodelovala v glavni moški skupini. Čeprav močno oslABLJENA, saj nista sodelovala niti mednarodni mojster Barle niti MK Konvalinka je ekipa v sestavi Steiner MK, Slak I, Krivec I in Šemrl I, ki je z manjšimi spodsrhljami med 16 ekipami dosegla 7 točk in zasedla 14. mesto v končni uvrstitvi.

Iskra II v sestavi Kerec, Čopič, Kumše, Šoukal, Černač je sodelovala v V. jakostni skupini in med 18 udeležencev z 10,5 osvojenimi točkami dosegla solidno 6. mesto.

Iskra III je v sestavi Spende, Jerina, Brezgar, Jereb in Mayer v IX. jakostni skupini med 15 udeležencev z 10,5 točkami osvojila zelo dobro 5. mesto.

Iskra IV v sestavi Aletič, Peškir, Iveta in Anžur v X. jakostni skupini s 7,5 osvojenimi točkami med 14 udeležencev pristala na predzadnje, 13. mesto

Iskra — Elektromehanika pa je v sestavi Krek, Brce, Zorman in Planinc v XII. jakostni skupini dosegla doslej najboljši rezultat na tem festivalu, saj je po Bucholz sistemu zasedla odlično 2. mesto s 14 osvojenimi točkami, prav tako kot zmagovalne skupine.

Ženska reprezentančna skupina v sestavi Matič in Obrez je zasedla 13. mesto s 5,5 točkami med 34 ekipami, medtem ko je

Ženska ekipa Iskre-Elektromehanika je sodejala 20. mesto s 4 točkami v sestavi Mavrič, Lampe, Ržen.

Poleg tega so ženske sodelovale tudi v kombinirani ekipi Zvezdarna Beograd —

Iskra Elektromehanika, ki je po zaslugi naše mlade igralkice Damjane Ajdnik osvojila 2 točki in zasedla zadovoljivo 28. mesto.

Za zaključek naj omenim še to, da je letošnji uspeh naših šahistov v tem tekmovanju najboljši doslej, saj se še ni zgodilo, da bi v katerikoli skupini osvojili kakšen pokal, kot je bilo to letos.

P. Jereb

PETI JULETOV SMUK ZA CMIROM

Planinsko društvo Iskra bo priredilo 9. in 10. junija — 5. Juleto v smuk za Cmirom. Dobimo se v soboto 9. junija ob 6. zjutraj pred gostiščem Jelen v Šentvidu, od koder bo odhod z osebnimi avtomobili. Letos bo smuk že petič in bodo podeljene prve zlate značke. Iz Ljubljane se bomo odpeljali do Turkovne planine v Vratih, kjer bomo pustili avtomobile, preskočili potok in se po lovski stazi povzpeli strmo v gozd. Te poti je kmalu konec, sledijo strma melišča med Vrbnovimi špicami in Cmirom, ki pa so spomladi v snegu lahko prehodna. Po približno 5 urah hoje, bomo dosegli sedlo med Vrbnovim vrhom in Begunskim vrhom — od tu je čudovit pogled na Triglav. Do Kredarice, kjer bomo prenočili, je od tu še dobro uro hoda. V nedeljo zgodaj zjutraj se bomo s smučmi spustili po triglavskem ledeniku, nato prečili strma pobočja pod Ržjo in se po smeri pristopa spustili v dolino Vrat.

Spust za Cmirom je strm, pri meren le za dobre smučarje.

Prijavite se pri vodji izleta: BREDA JANČAR — ISKRA POT, tel.: 20-341, int. 341.

ČEZ POHORJE

Planinska sekcija Iskre Elektromehanike Kranj bo priredila v dneh od 8. do 10. junija 1979 planinski izlet čez Pohorje. Potekal naj bi po naslednjem redu:

PRVI DAN: vožnja z vlakom do Maribora z odhodom iz Kranja ob 5.45, nato z avtobusom do Razvanja in „vzpon“ z žičnico na Mariborsko Pohorje. Nadaljevanje peš do koč pri Treh kraljih. (5,5 ur — prenočišče).

DRUGI DAN: pohod do Ribniške koč, z ogledom kraja zadnjega boja Pohorskega bataljona in vzpon na Roglo. Hoje bo 7 ur.

TRETI DAN: nadaljevanje in zaključek ture v Slovenj Gradcu, od koder se bomo z rednim avtobusom vrnili domov. Hoje bo tega dne še 5 ur.

Oprema udeležencev naj bo planinska. Cena prevoza 50 din. Prijave in vplačila sprejema Volga Pajk do torka, 5. junija (zaradi rezervacij).

Vabljeni!

Prebrali smo za vas

Nekako neopaženo je šel mimo slovenske javnosti pomemben podvig Tehniške založbe Slovenije in sicer izid „Biografske enciklopedije znanosti in tehnike“ izpod peresa Isaaca Asimova. In čeprav je knjiga že nekaj časa na tržišču, vseeno ni prepozno, če o njej zapišemo nekaj besed.

V množici biografij in leksikonov, ki jih izdajamo, oziroma prevajamo tudi pri nas, zavzema to Asimovo delo vsekakor svojevrstno mesto. Gre namreč za knjigo, ki zajema življenjepis in dosežke 1195 velikih znanstvenikov od starega veka do danes. Tudi ureditev in zamisel knjige je čisto asimovska: ne gre za običajno enciklopedijsko ureditev po abecedi, temveč je avtor ubral kronološko načelo, povezano z gosto mrežo kazalcev. S tema, razmeroma preprostima tehničnima pripomočkoma, je Asimov dosegel izreden učinek, rečemo lahko, da je dodal gradivo nove razsežnosti. S kronološko ureditvijo je namreč omogočil bralcu vpogled v sočasnost znanstveno-tehničnih in — skozi biografsko gradivo — tudi zgodovinskih, torej družbenih pojavov in dogodkov, z mrežo kazalcev pa je pokazal na vzročne, razvojne povezave. Prav teh dveh razsežnosti se pri običajnem „šolskem“ spoznavanju ločenih področij in dosežkov vse premalo zavedamo.

Največja odlika te knjige pa je njeno zlitje v literarno celoto. Avtorjeva osebna perspektiva je tisto, kar združuje mozaične kamenčke posameznih biografij in mrežo časovnih in vzročnih povezav v eno samo vznemirljivo zgodbo človekovega spoznavanja in obvladovanja narave.

Seveda pa pri tem nastaja tudi vprašanje izbora imen, oziroma znanstvenikov. Kajti za skoraj petindvajset stoletij človekovega zavedanja, njegove zgodovine in seveda s tem tudi znanosti, je na eni strani 1195 imen ljudi vsekakor premalo, za eno samo knjigo pa verjetno zelo veliko. Tako se tudi v tem seveda v knjigi odraža, da jo je pisal Američan in to predvsem za ameriške bralce. O tem namreč ne priča samo pretirani poudarek na zahodnih, posebej ameriških dosežkih, temveč tudi to, da Asimov meri uspešnost posameznih znanstvenikov s pomembnimi državnimi in drugimi priznanji, ki so jih bili deležni. Tako smo Jugoslovani seveda zelo maloštevilno zastopani v tej enciklopediji (Mohorovičič, Ružička, Pupin, Tesla, Ljubljancin in Nobelov nagrajenec Pregl).

Sicer pa se je tega zavedal tudi Asimov sam, ko je v predgovoru h knjigi med drugim zapisal:

„Vse odločitve glede tega, koga je kazalo vključiti in koga ne, komu posvetiti veliko prostora in komu malo, sem prevzel sam. Odgovoren pa sem seveda tudi za vse stvarne zmote, ki sem jih morda zgrešil.

Moj seznam gotovo ni popoln. Čeprav sem prepričan, da sem vključil v svojo knjigo večino tistih ljudi, ki so največ prispevali k napredku znanosti, sem pripravljen priznati, da je celotno število vseh, katerih prispevek je pomemben, morda desetkrat večje. A vendar to pomeni, da je napredek znanosti, skozi stoletja odvisen od vneta delujočih možganov, nič več kot samo enega človeka na šest milijonov ljudi.“

Kot smo že omenili, je knjigo izdala Tehniška založba Slovenije v prevodu Vladimirja Batagelja, Andreja Čadeža, Branka Gradišnika, Alojza Kodreeta, Ladka Korošca, Boruta Mavka in Borisa Verbiča, opremil pa jo je Julijan Miklavčič.

D.Ž.